

NEW DELHI

Mirage brine Indijce

Iz indijskog ratnog zrakoplovstva označili su seriju padova (tri u posljednjih mjesec dana) lovaca tipa Mirage 2000 "iznenadajućima i upozoravajućima". Zbog tih događaja cijela je flota stavljena pod ozbiljne provjere. "Kad provjere budu gotove, rezultate ćemo poslati na stručnu studiju francuskim proizvođačima" - najavio je zamjenik zapovjednika zrakoplovstva maršal S. K. Malik. Dodao je i da su posljednje nesreće "iznenadujuće jer je Mirage dosad bio najpouzdaniji tip zrakoplova u floti, sa samo šest zrakoplova uključenih u nesreće od nabave 1987. godine".

MANAGUA

Strah od starih projektila

Predsjednik Nikaragve Enrique Bolanos (na slici) dao je jamstva Sjedinjenim Američkim Državama da će ta srednoamerička zemlja uništiti oko 1300 projektila zemlja - zrak u razdoblju od 18 mjeseci. U Washingtonu su izražavali bojazan da bi se projektila mogli dokopati teroristi, a nisu željeli pristati na inzistiranje Nikaragve za financijskom kompenzacijom za troškove uništavanja. Projektila je Sovjetski Savez još 1980. godine prodao tadašnjem nikaragvanskom marksističkom režimu.

in

BUKUREŠT

Rumunji čekaju stabilni Irak

Ako se situacija u Iraku stabilizira do lipnja 2005., Rumunjska bi mogla povući 800 pripadnika svojih trupa. Rumunjski predsjednik vlade Adrian Nastase 14. je studenog izjavio kako "se nada da će irački izbori u siječnju dovesti do normalizacije situacije, i to bi bio razlog za opoziv naših vojnika". Rumunji inače djeluju u multinaci-

onalnim snagama koje su stacionirane u području južno od Bagdada, a kojima su na čelu Poljaci.

BERN

Švicarci žele u inozemstvo

Švicarsko ministarstvo obrane najavilo je promjenu radnih ugovora za novopečene vojnike, koji bi im odsad nalagao da moraju otići u misije izvan zemlje ako su za to određeni. "Djelatnik izjavljuje da bi sudjelovao u operaciji (npr. peacekeeping- operaciji) ako bi to zatražio njegov poslodavac" - glasi točna formulacija. Također, dodano je i da odbijanje za sobom može povući i otkaz. Ministarstvo, ipak, odbija svako nagađanje da je riječ o sustavu prisile: "Ne radi se o tje-ranju naših djelatnika da idu van, nego pokušaju da osiguramo onima koji žele ići da odu" - izjavio je čelnik službe za komunikacije švicarske vojske Marco Oswald. Objasnio je da je služenje u inozemstvu uvijek bilo ometa-no zbog nedostatka osoblja, nadređeni su uglavnom odbijali zahtjeve ambicioznih časnika koji su željeli sudjelovati u međunarodnim misijama.

NEW DELHI

Manje vojnika u Kašmiru

trupa u kriznom području Kašmira, a razlog je napredak sigurnosne situacije.

Indijski načelnik stožera general J.C.Vij 16. je studenog ponovio prijašnje navode svog premijera Singha da će Indija uskoro smanjiti nazočnost svojih

Iz nekih vojnih izvora stigli su navodi da bi iz područja moglo biti opozvano do 15 000 vojnika. Vojska nikad nije službeno potvrdila koliko ih je inače tamo stacionirano.

DENVER

Nestašni kadeti

Čelnici Američke zrakoplovne akademije objavili su da je petnaestoro od 21-og kadeta skupine Cadet Wing's 1 koji polaze jesenski semestar uklonjeno sa svih zaduženja. Kao razlog spominju se pristigla izvješća o nedoličnom ponašanju na neslužbenom skupu u Winter Parku. Navodno je bila riječ o ispijanju alkoholnih pića, koje je u SAD-u strogo zabranjeno mladima od 21 godine. Djelatnici Akademije priopćili su da će moguće disciplinske mjere biti poduzete nakon što bude

provedena istraga i njezini rezultati objavljeni.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Josipa Perica

Fotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Tajnica redakcije: Jasmina Augustić

tel: 4568-041;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AO Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31.

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.

Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

General bojnik Mirko Šundov, zapovjednik Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku

Od nekoliko stotina kandidata koliko se prijavilo za drugi naraštaj kadeta odabrano je 66, tako da u Zagrebu imamo 48 kadeta, od kojih je 8 kadetkinja, u Splitu 18 kadeta od kojih su 2 kadetkinje

Strana 4

Međunarodna simulacijska vježba SEESIM '04

Cilj SEESIM-a '04 bio je, prije svega, uvezivanje simulacijskih središta zemalja SEDM-a, te uvežbavanje zajedničkog djelovanja u slučaju terorističkih napada na zemlje Južnoistočne Europe. No, za svaku zemlju vježba je imala i lokalne ciljeve, pa tako i za Hrvatsku...

Strana 12

U Italiji održan 15. međunarodni filmski festival "Vojska i narod"

Unatoč organizacijskim nedostacima ovaj se festival afirmirao izvrsnim filmovima te se nadamo da će i ubuduće biti zainteresiranih za takvu vrstu promidžbe zemlje i vojske, kako u svijetu tako i kod nas

Strana 14

ADT/ADS - oružja 21. stoljeća?

Mikrovalno oružje uzrokuje osjećaj intenzivne boli pa ozračena osoba odustaje od namjere. Postavlja se pitanje humanizacije i njegova utjecaja na čovjeka. Hrvatski vojnik iznosi značajke tog oružja na temelju članka u časopisu Military Technology

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

general bojnik Mirko Šundov

zapovjednik Zapovjedništva
za združenu izobrazbu i obuku

- **ponašanje kadeta**, razvijanje vojničkih i profesionalnih odnosa na najvišoj razini
- **promidžba za treći naraštaj** kadeta započinje već oko Božića
- **ovo je trenutačno najisplativiji, najbolji i najučinkovitiji model** školovanja časnika

Kadeti su nova snaga Hrvatske vojske

Od nekoliko stotina kandidata koliko se prijavilo za drugi naraštaj kadeta odabrano je 66, tako da u Zagrebu imamo 48 kadeta, od kojih je 8 kadetkinja, u Splitu 18 kadeta od kojih su 2 kadetkinje. Uz 52 kadeta koji su upisali drugu godinu studija, imamo ukupno 118 kadeta i kadetkinja. Uvjeren sam da ćemo na prvoj promociji naraštaja kadeta svi biti vrlo sretni i ponosni na mlade obrazovane časnike koji su nova snaga naše vojske

Željko STIPANOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

Posebno želim istaknuti
da smo ove godine u
suradnji s mjerodavnim
upravama i službama
MORH-a i GSOS-a RH,
uspješno pripremili, or-
ganizirali i proveli, pri-
premni, a jednim dijelom
i selekcijski kamp za
drugi naraštaj

Projekt "Kadet" koji je krenuo prošle godine pokazao je više nego dobre rezultate, a brojni zainteresirani kandidati koji su se prijavili, govori o velikom zanimanju mladih ljudi za vojni poziv. O stečenim iskustvima tijekom provedbe prvog, pripremi za prijam drugog naraštaja, budućnosti kadeta, kao i o drugim zadaćama Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku, razgovarali smo sa zapovjednikom, general bojnikom Mirkom Šundovom.

Prošle godine Ministarstvo obrane i oružane snage počeli su s velikim i za budućnost naših oružanih snaga važnim projektom "Kadet", radi pomlađivanja s jedne, te dobivanja visokoobrazovnog kadra s druge strane. Kakva su iskustva stečena u provedbi ove godine?

Govorit ću o iskustvima sa stajališta provedbe tog projekta jer Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku ima tu zadaću. Mišljenja sam da smo stekli dragocjena iskustva tijekom dosadašnje provedbe projekta "Kadet", uglavnom pozitivna, iako ima i nekih negativnih. Primjenjivali smo sva dosadašnja iskustva iz

provedbe ovakvog tipa izobrazbe pilota za potrebe OSRH od 1992. godine. Uspješnost provedbe najzornije se oslikava u činjenici da smo u protekloj školskoj godini imali više nego dobru prolaznost naših kadeta s nešto boljim rezultatima u Zagrebu, negoli u Splitu. Od ukupnog broja kadeta njih 19 nije uspjelo položiti sve ispite na fakultetima, iako su uspješno prošli dio programa vojne obuke koji se istodobno provodio. Osim toga važno je istaknuti vrlo dobro ponašanje kadeta, razvijanje vojničkih i profesionalnih odnosa, te osobito njihovog međusobnog i odnosa prema njihovim obvezama. Imali smo dosad dva ozbiljnija slučaja kršenja stege i povrede ugovornih obveza kadeta, od kojih se jedan slučaj još istražuje. Ističem vrlo izraženu želju i motivaciju kadeta da uspješno završe svoje obveze, a osobito dosadašnji vojni dio programa kojeg smo provodili u obliku ljetnog kampa na vježbalištu Gašinci, te našim objektima na Malom Lošinju i zrakoplovnoj bazi "Zemunik". Provedba vojnog dijela programa povezana je s određivanjem vojnostručne specijalnosti za svakog kadeta.

Što će biti s kadetima koji nisu položili sve ispite? Hoće li snositi i financijske posljedice zbog tog neuspjeha?

Cjelokupan popis kadeta koji nisu udovoljili uvjetima, uputili smo na mjerodavno postupanje Personalnoj službi Ministarstva obrane. Vjerujem da će se u MORH-u vrlo brzo donijeti konačne odluke o raskidu ugovora, naravno u skladu s time i obveza kadeta koji nisu ispunili uvjete ugovora da podmire dio financijskih troškova.

Veliki broj zainteresiranih kandidata

Hoće li u drugom naraštaju biti problema s kojima su bili suočeni polaznici prvog naraštaja, od nepravodobne nabave potrebnih knjiga za fakultet do ostalih teškoća kojih je bilo?

To su bila negativna iskustva s kojima smo bili suočeni u prvom naraštaju kadeta. Stoga, poučeni iskustvom, za drugi naraštaj poduzeli smo djelotvorne mjere kako se taj problem ne bi ponovio. Izradili smo precizne popise potrebne literature i pomagala, te s mjerodavnim službama MORH-a, definirali načine i odgovornosti u njihovoj nabavi.

Još jedno negativno iskustvo u dosadašnjoj provedbi, bio je opis na veliki broj fakulteta (kadeti prvog naraštaja upisani su na 15 različitih fakulteta), što nam otežava provedbu vojnog dijela programa jer kadete zbog njihovih obveza u različito vrijeme na fakultetima tijekom tjedna, praktično možete okupiti jedino subotom i nedjeljom.

No, ove godine smanjen je broj fakulteta na koje su upisani kadeti drugog naraštaja, a posebno želim istaknuti da smo ove godine u suradnji s mjerodavnim upravama i službama MORH-a i GSOS-a RH, uspješno pripremili, organizirali i proveli, spremni, a jednim dijelom i selekcijski kamp za drugi naraštaj. Okupili smo različite stručnjake (psihologe, kineziologe, liječnike i odabrane dočasne i časnike), koji su s kandidatima radili 15 dana radi njihovog praćenja i omogućavanja da se lakše odluče za dalje sudjelovanje u projektu. Smatram da smo u tome uspjeli i tako omogućili kandidatima za kadete da se lakše odluče, a pojedinačnom procjenom za svakog kandidata olakšali smo Povjerenstvu MORH-a odabir kadeta.

Bilo je pritužbi kako je promidžba za prvi naraštaj kadeta počela prekasno, te da nije bila na odgovarajućoj razini. Je li

ona po vašem mišljenju ove godine bila dobra i koliko se prijavilo kandidata, a koliko ih je primljeno?

To nije u mojoj ovlasti, time se više bave mjerodavne uprave i službe MORH-a i GSOS-a. Želio bih reći da se promidžba mora voditi zajedno za sve kadete, što se za treći naraštaj i planira, zatim da ju je potrebno provoditi ranije jer neka moja iskustva govore da zainteresirani kandidati o tome s roditeljima razgovaraju već oko Božića i Nove godine, te da moramo biti zainteresirani za provedbu promidžbe u svim dijelovima zemlje. Naravno da ona mora biti sadržajno raznolika i "nametljiva", a osobno smatram da bi u njezinu provedbu sada mogli uključiti i najbolje kadete iz prvog naraštaja, koji mogu dati informaciju i preporuku iz "prve ruke". Vjerujem da će se u skladu s tim promidžba za 3. naraštaj planirati, organizirati i provesti. Koliko mi je poznato za drugi naraštaj kadeta prijavilo se nekoliko stotina kandidata od kojih je nakon obrade temeljnih kriterija, na pripremnom kampu bilo 102, a odabrano ih je 66. U Zagrebu je 48 kadeta od kojih je 8 kadetkinja, a u Splitu je 18 kadeta od kojih su 2 kadetkinje. Uz 52 kadeta i kadetkinje koji su upisali drugu godinu, sada ukupno imamo 118 kadeta i kadetkinja.

Na koji način OS motiviraju mlade ljude kako bi se odlučili za vojnički poziv i koji su motivi tih mladih ljudi. Što oni očekuju od OS-a?

Rekao bih da je to središnje pitanje ovoga projekta u cjelini. Vjerujem da je najbolji motiv za mlade ljude, koji bi se trebali odlučiti za vojnički poziv, precizno definiranje uvjeta i kriterija koje propiše MORH i naravno njihovo poštivanje s jedne i s druge strane. To su ponajprije zajamčeno zapošljavanje, iznadprosječni uvjeti studiranja i stjecanja vojnih znanja i vještina, te stalno usavršavanje i stjecanje novih znanja i vještina u profesionalnom razvoju. Osim toga najvažnija je upravo provedba ovoga programa, koji se provodi već drugu godinu, a za kadete pilote 12 godina, koja podrazumijeva prije svega profesionalan i korektan međusobni odnos, kvalitetnu i djelotvornu provedbu sadržaja kako na fakultetima tako u vojnog dijela programa, opremanje modernom opremom i novim tehnologijama, dobro osmišljeni kulturno-zabavni i sportski program (u ovoj prvoj godini provedbe, kadeti su posjetili i obišli Za-

Želimo da se u području visokog školstva poveže mo još više u provedbi projekta "Kadet", preko razvoja i primjene općih i specijalističkih vojno-nastavnih modula na preddiplomskoj razini, te verificiranjem programa naše Zapovjedno-stožer- ne i Ratne škole na di- plomskoj i kasnije na poslijediplomskoj razini visokoškolske izobrazbe

greb, Split, Vukovar, sudjelovali su na vojnom hodočašću u Lourdesu i Mariji Bistrici i drugim sličnim aktivnostima).

Dakle, Ministarstvo obrane i oružane snage otvaraju široke mogućnosti mladim ljudima koji žele sudjelovati i završiti program, a od njih se očekuje da završe predviđene programe najbolje što mogu. Uvjeran sam da ćemo na prvoj promociji naraštaja kadeta svi biti sretni i ponosni na mlade časnike koji su nova snaga naše vojske.

Ovakav oblik školovanja je najisplativiji

Je li se ovakav oblik školovanja, temeljen na dosadašnjim iskustvima pokazao kao najisplativiji ili se možda razmišlja o nekom drugom modelu, primjerice vojnoj akademiji?

Osobno smatram da je za naše uvjete ovo trenutačno najisplativiji, najbolji i najučinkovitiji model školovanja časnika. Sva potrebna znanja koja su nužna za buduće časnike mogu dobiti na našim fakultetima, koji po mojem mišljenju imaju zahtijevane standarde. S druge strane, tijekom provedbe vojnog dijela programa (temeljna vojna obuka, kampovi, te opći i specijalistički vojno-nastavni moduli na fakultetima), kadeti će dobiti temeljna i potrebna vojna znanja i vještine, čime će se ostvariti spoj općih i vojnih znanja i vještina potrebnih budućim časnicima koji će nakon školovanja dobiti temeljne časničke dužnosti

(zapovjednici vodova i slično), koje će moći uspješno obnašati. Naravno, vojna akademija je izazovan model školovanja jer tada kadete imate 24 sata na raspolaganju

nju i mnogo je lakše provoditi gotovo sve sadržaje programa. No, trenutačno ni materijalno, a ni kadrovski ne možemo organizirati vojnu akademiju pa je model koji provodimo za nas najprihvatljiviji.

Kako će se razvijati daljnja suradnja i povezivanje civilnog i vojnog školovanja?

To je vrlo važna zadaća na kojoj radi Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku u suradnji s MORH-om i GS-om. Razgovarali smo s predstavnicima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Zagrebačkog sveučilišta o tome da se vojni sustav izobrazbe praktično poveže s civilnim sustavom u skladu s odredbama Zakona o visokom školstvu i znanstvenoj djelatnosti. Želimo da se u području visokog školstva povežemo još više u provedbi projekta "Kadet", preko razvoja i primjene općih i specijalističkih vojno-nastavnih modula na preddiplomskoj razini, te verificiranjem programa naše Zapovjedno-stožerne i Ratne škole na diplomskoj i kasnije na poslijediplomskoj razini visokoškolske izobrazbe. Time bi naši časnici dobili još veću mogućnost usavršavanja u stručnom i znanstvenom području, a stečene

diplome i bodovi bili bi priznati u skladu s odredbama spomenutog zakona. Daljnji razgovori i konkretne aktivnosti

kad je riječ o tome slijede do kraja ove godine i tijekom sljedeće.

Koliko naše oružane snage dobivaju školovanjem časnika na stranim vojnim školama i je li to znanje koje oni tamo steknu moguće implementirati u naš sustav budući da još uvijek ne zadovoljavamo standarde zemalja zapadnih asocijacija?

Tijekom svoje profesionalne karijere, a osobito od kad sam na ovoj dužnosti obišao sam više vojnih škola u inozemstvu i uvjerio se da su programi i sadržaji koji se tamo provode vrlo slični našima, te da nema nekih većih razlika. Razlike postoje u stupnju tehnoloških mogućnosti u procesu provedbe tih sadržaja, te općoj opremljenosti opremom i tehnologijama kojima se koriste u nastavi i obuci, ali i u svakodnevnom obavljanju poslova i zadaća. Smatram da Hrvatska treba vrlo ciljano i planski slati određeni broj ljudi na školovanje u strane zemlje jer ćemo transferom znanja i tehnologija mnogo lakše i brže moći dostizati zahtijevane standarde.

U postupku je izrada združene doktrine

Jedan od uvjeta za ulazak u NA-

TO je i poznavanje stranog jezika, posebice engleskog. Jamče li završeni programi u Školi stranih jezika dovoljno poznavanje stranog jezika za uspješno ispunjavanje zadaće bilo u združenim vježbama bilo u mirovnim operacijama?

Učenje stranih jezika vrlo je važno, osobito engleskog, što je postavljeno i kao partnerski cilj koji naše oružane snage moraju dostići. Škola stranih jezika "Katarina Zrinska" svojom organizacijom i mogućnostima jamči dostizanje zahtijevanih standarda, osobito nakon što smo ove godine uveli intenzivne STANAG tečajeve engleskog jezika do treće razine, koji programski obuhvaćaju učenje i vježbanje sposobnosti čitanja, pisanja, slušanja i govora. Nakon završetka tečaja provodi se testiranje po uzoru na službene STANAG tečajeve. Službene

STANAG tečajeve polaže osoblje koje odaberu

Uprava J-1 i Personalna služba MORH-a dva puta godišnje. Ti testovi su standardi, priznaje ih NATO, a našem osoblju omogućavaju rad u zajedničkim stožerima i drugim međunarodnim aktivnostima.

Za njemački jezik provodimo program i testiranje za razinu STANAG 1, a u tijeku su razgovori i pripreme za provedbu sljedećih razina. Za ostale jezike (francuski i talijanski) provodimo redovne tečajeve s namjerom da i kod tih jezika razvijemo programe i testove STANAG razine.

Koje još zadaće provodi Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku, i kako gledate na združenu obuku u našim oružanim snagama i imamo li uopće takve združene obuke?

Iako smo razgovarali o provedbi projekta "Kadet", povezivanju civilno-vojnog modela izobrazbe i izobrazbi stranih jezika, osobito engleskog, ZZIO provodi još nekoliko ključnih zadaća od kojih su osim provedbe redovite izobrazbe u združenim školama (Ratna škola, Zapovjedno-stožerna škola, Visoka dočasnička škola i Škola stranih jezika), važne i one zadaće na području obuke. To su prije svega izrada združene doktrine OS-a, gdje u suradnji s granama OS-a, GS-om i MORH-om radimo na tome projektu. Početkom mjeseca svibnja iduće godine imat ćemo završnu inačicu dokumenta o kojoj će moći dati očitovanje svi mjerodavni. Osim toga u procesu smo razvoja Operativno-strategijskog simulacijskog središta kojemu je zadaća obuka združenih stožera. Zasad smo u fazi razvoja određenog broja scenarija za provedbu neratnih operacija - vježbi, na programu Spectrum, dok je nabava i razvoj sustava za provedbu ratnih operacija planirana za iduću godinu.

Okolnosti u kojima se nalaze OSRH, a pritom mislim na raspoloživa i ograničena sredstva, te tijek preustroja, omogućuju provedbu onoliko obuke koliko je moguće, osobito na združenoj razini. Istaknuo bih da u suradnji s Upravom za obuku i školstvo GSOS-a i granama OS-a raspravljamo i pokušavamo definirati koncept združene obuke koji bi se postupno uvodio u funkciju s namjerom da se pripremi, organizira i provede združena operacija svih grana OS-a dijelom računalno potpomognuta u Simulacijskom središtu, a dijelom snaga na vježbalištima Hrvatske kopnene vojske i Hrvatske ratne mornarice, podprtih snagama Hrvatskog ratnog zrako-

U Kninu svečana prisega kadeta drugog naraštaja

Dobro došli u oružane snage!!

Svečano prisegnuvši na službu domovini 66 kadeta drugog naraštaja započelo je svoju karijeru u oružanim snagama.

Bio je to uistinu svečan trenutak, ne samo za kadete i njihove roditelje, predstavnike sveučilišne zajednice nego i za oružane snage o čemu svjedoči nazočnost najviših vojnih dužnosnika među kojima su bili pomoćnik ministra obrane za upravljanje ljudskim resursima Željko Goršić, zamjenik načelnika Glavnog stožera general pukovnik Slavko Barić, zapovjednik Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku general bojnik Mirko Šundov, te zapovjednici grana i korpusa oružanih snaga.

Nakon položene prisege nazočnima se prigodnim riječima obratio general bojnik Mirko Šundov rekavši: "Kao vaš zapovjednik od vas očekujem da ozbiljno i predano radite jer vas čeka mnogo obveza kako na vašim fakultetima, tako i tijekom obuke koja vam predstoji do ostvarenja cilja - časnika naših oružanih snaga. Očekujem da bude stvaralačkog duha, otvorenost novim idejama te da imate motiv i poticaj kakav samo mladost može imati u želji da ostvari svoje životne i mladalačke ciljeve".

"Vi ćete služiti vašoj domovini i vašem narodu i omogućiti da se svaki građanin osjeća sigurno i slobodno i da može razvijati svoje sposobnosti te dostojanstveno živjeti u svojoj domovini" rekao je u svom obraćanju general pukovnik Slavko Barić i dodao: "Uvjeren sam da vi niste naraštaj časnika koji će morati ući u rat, ali ste naraštaj časnika koji će ući u sustav globalne sigurnosti i koji će jamčiti mir i sigurnost na širem području. Vi ste budućnost Hrvatske vojske, oni koji će 'ratovati' znanjem i koji će planirati i ostvariti najveće dosege razvoja oružanih snaga".

Nazočnima se na kraju obratio pomoćnik ministra obrane Željko Goršić istaknuvši: "Prisegnuli ste na vjernost domovini i budite na to ponosni jer ste postali dio vojske koja je tijekom pet godina obrambenog rata ostvarila tisuću naraštaja željeni san o slobodnoj i neovisnoj državi, ravnopravnoj sa svim državama svijeta. Pred vama je novo poglavlje u vašem životu. Zahvaljujući vama i vašoj mladosti oružane snage od danas su jače. Izrečenom prisegom iskazali ste vjernost domovini, a ja vam želim puno uspjeha u školovanju kao i u vašoj vojnoj karijeri".

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA OBRAMBENU POLITIKU
SLUŽBA ZA NATO
I PARTNERSTVO ZA MIR
raspisuje
INTERNI NATJEČAJ**

za popunu PSE (Partnership Staff Element) radnih mjesta, koja je Republici Hrvatskoj ponudio NATO. Odabir za navedene dužnosti obavit će NATO, a MORH je dužan obaviti predodabir i prijavu kandidata. Natječaj se raspisuje za sljedeće dužnosti:

1. INTERNATIONAL MILITARY STAFF - BRUXELLES, BELGIJA
Naziv dužnosti: CRS, Staff Officer, NATO Standardization Agency/Joint Service Branch
Grana/osobni čin: sve grane/satnik - pukovnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: poslovi vezani za NATO proces standardizacije
Iskustvo: stožerno iskustvo na poslovima standardizacije ili operacija, poznavanje NATO organizacije i operacija

2. PARTNERSHIP CO-ORDINATION CELL - MONS, BELGIJA
Naziv dužnosti: AAX PET 0010
Chief Education and Training Branch
Grana/osobni čin: sve grane/pukovnik - brigadir
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: aktivnosti vezane za tematiku PFP izobrazbe i obuke
Iskustvo: stožerno iskustvo, Ratna škola ili Zapovjedno-stožerna škola, iskustvo u obuci

3. SHAPE - MONS, BELGIJA
Naziv dužnosti: OCC A&F Programme, Exercises/Interoperability Officer
Grana/osobni čin: sve grane/bojnik - pukovnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: rad na aktivnostima u sklopu programa OCC A&F, NATO/PfP vježbama i području interoperabilnosti
Iskustvo: iskustvo na području vježbi, Zapovjedno-stožerna škola, poznavanje područja OCC A&F (poželjno)

4. SHAPE - MONS, BELGIJA
Naziv dužnosti: PSE 004 CIMIC Training and Education Officer
Grana/osobni čin: sve grane/satnik - bojnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: poslovi na planiranju, organizaciji i provedbi aktivnosti u području civilno vojne suradnje
Iskustvo: stožerno iskustvo i iskustvo na području PFP aktivnosti, Zapovjedno-stožerna škola (poželjno)

5. JFC HQ BRUNNSUM - BRUNNSUM, NIZOZEMSKA
Naziv dužnosti: PSE 012 SO PFP

Operational Support Section
Grana/osobni čin: sve grane/bojnik - pukovnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: poslovi na JFC Brunnsom EAPWP aktivnostima, NATO/PfP vježbama, području interoperabilnosti (PARP, MTIs, standardizacija)
Iskustvo: stožerno iskustvo, iskustvo u međunarodnoj vojnoj suradnji (prvenstveno PFP aktivnostima), Zapovjedno-stožerna škola, iskustvo na području vježbi (poželjno)

6. JFC HQ NAPLES - NAPULJ, ITALIJA
Naziv dužnosti: PSE 008 Interoperability issues officer
Grana/osobni čin: KoV/bojnik - pukovnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: poslovi vezani za područje interoperabilnosti (PARP, MTIs, PGs), te rad na JFC Naples EAPWP aktivnostima (osim vježbi)
Iskustvo: iskustvo u radu stožera (nacionalni, multinacionalni), iskustvo u radu na PFP aktivnostima ili poslovima međunarodne vojne suradnje

7. NATO SCHOOL - OBERAMMERGAU, NJEMACKA
Naziv dužnosti: PSE 007 NCOIC
Grana/osobni čin: sve grane/narednik - časnički namjesnik
Engleski: STANAG 3333
Kratki opis dužnosti: poslovi administrativno-tehničke potpore
Iskustvo: iskustvo u administrativnim poslovima, dobro poznavanje rada na računalu

Kandidati moraju biti spremni prihvatiti i alternativnu dužnost u sklopu istog ili drugog NATO zapovjedništva.

Vrijeme obnašanja navedenih dužnosti je 3 (tri) godine. Stupanje na dužnost očekuje se između 15. lipnja i 15. srpnja 2005. Prijavu na natječaj s priloženim životopisom na engleskom jeziku potrebno je dostaviti **do 1. prosinca 2004.** na adresu: Ministarstvo obrane, Služba za NATO i Partnerstvo za mir, Zvonimirova 12/II, 10 000 Zagreb ili na e-mail: nato@morh.hr. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon **01/4568-750** ili **01/4568-099**

Logistika - ključ uspješnosti

Zapovjedništvo za logistiku GS-a OSRH 15. studenoga obilježilo je u vojarni "Borongaj" drugu godišnjicu ustrojavanja.

Svečanosti su uz pripadnike ZzL-a nazočili i mnogi visoki civilni i vojni gosti među kojima ministar obrane Berislav Rončević, zamjenik načelnika GS-a OSRH general pukovnik Slavko Barić, te zapovjednici grana i korpusa. Ministar Rončević je između ostalog kazao kako je ZzL iako nekad samozatajan u radu, vrlo bitan za uspješno funkcioniranje hrvatskih oružanih snaga pa će naći svoje mjesto u ustroju. Kako je priključenje NATO-u cilj to nužno podrazumijeva i angažman dijela oružanih snaga izvan granica naše države, čime se i povećava važnost uloge koju ima logistika. Ministar je podsjetio i na to kako je jedan od važnijih projekata u vojsci potpuno informatičko uvezivanje svih naših logističkih baza kako bi se iz-

snimio D. Krin

bjegle pogreške kao dupliranje kapaciteta, nabava robe koja već postoji i dr. Vojsci je potrebno moderno materijalno poslovanje a to zahtijeva i određena sredstva, istaknuo je ministar kao i daljnje stručno usavršavanje kako bi mogli pratiti NATO standarde.

General Barić je u ime načelnika GS-a kazao kako je logistika onaj dio o kojem ovisi uspješnost rješenja svih mirnodopskih zadaća. Logistika je i osnova za daljnji razvoj oružanih snaga, istaknuo je Barić, dodavši kako se ulažu veliki naponi da se osposobi postojeća tehnika, te se uskladi s visokim standardima.

Svečanom skupu obratio se i zapovjednik ZzL-a brigadir Pavao Krpan iznijevši kratku povijest Zapovjedništva kao i obećanje da su, bar što se tiče ljudstva, u potpunosti spremni na nove izazove. Kao što je prigoduje ovako važnoj obljetnici pročitana su priznanja o redovitim i izvanrednim promaknućima djelatnika u viši čin kao i pohvale i nagrade zaslužnim pojedincima.

M. P. STIPIĆ

Jedan običan dan u hrvatskom kampu

“Čaturasti, mahubastum, dono đurasti....!!!!”, svako jutro ove riječi dari jezika odjekuju hrvatskim dijelom kampa Warehouse. Tako nas naš lokalni zaposlenik, zvani Salim, pozdravlja svako jutro, uz široki osmijeh uokviren dugom crnom bradom, tipičnom za domaće pučanstvo. Uz Salima i njegove vesele komentare, jutro najčešće počinje s jutarnjom kavom u našem *living roomu*...

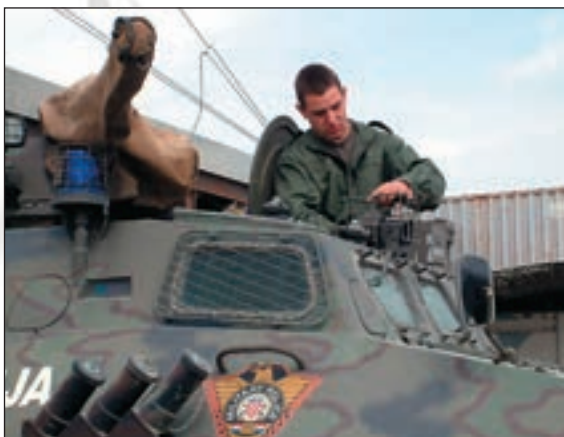
Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

“Čaturasti, mahubastum, dono đurasti....!!!!”, svako jutro ove riječi dari jezika odjekuju hrvatskim dijelom kampa Warehouse. Tako nas naš lokalni zaposlenik, zvani Salim, pozdravlja svako jutro, uz široki osmijeh uokviren dugom crnom bradom, tipičnom za domaće pučanstvo u Afganistanu. Salimov posao je održavanje čistoće u kampu, i on to obavlja hitro i veselo, a njegovi glasni komentari često i nama izmame osmijehe. “Gdje si seljačina!”, zna nam se šaljivo obratiti, demonstrirajući tako repertoar hrvatskih riječi kojima je ovladao. Ni sada, u doba Ramazana, kada muslimani u ovoj zemlji poste po striktnim pravilima, cijeli dan ne okusivši ni kapi vode, Salimovo dobro raspoloženje ne popušta ni za milimetar.

Bolf i Tihomir - Katicice za sve

Uz Salima i njegove vesele komentare, jutro najčešće počinje s jutarnjom kavom u našem *living roomu*. Tu se često može sresti jednog od “nezaobilaznih” ljudi u kampu, nadnarednika Milana Bolfa. On je u vodu VP-a logističar, kojeg je vodu pridodao SMVO. Stalno se osjeća njegovo veliko iskustvo u tom poslu. Što god ti zatreba jednostavno zapitaš Bolfa, i to se gotovo uvijek materijalizira. Bolf tako ovdje “vedri i oblači” i bio bi naša “Katica za sve”, ali draže mu je da ga zovemo “Cabronaso”. To je nadimak koji je ovdje zaradio družeći se s našim prvim susjedima Španjolcima s kojima je ostvario izvrsnu suradnju.

Iz nadstrešnicom natkrivenog dije-

■ Razvodnik Jakovović popravljiva i održava cijeli naš vozni park

la kampa koji predstavlja improviziranu tehničku radionicu često se može čuti buka koju proizvodi lupanje čekićem, rad kompresora ili neki drugi alat koji nema mira u rukama razvodnika Tihomira Jakovovića. Tihomir je jedan od troje iz National Support Element (NSE), a to je logistički dio koji je formiralo Zapovjedništvo za logistiku i pridodan je kontingentu radi osiguranja logističke potpore. Tihomir s lakomćom popravljiva i održava naš cijeli vozni park, tako da i naši BOV-ovi u njegovim rukama izgledaju kao povećane lego-kocke s kojima se on onako usput rekreira. Kada smo na samom početku naše misije planirali raspored aktivnosti u kampu razmišljali smo što s vozilima, jer je njihovo naprezanje ovdje iznimno veliko, a nema kvalitetno opremljene radionice, tako da u ovim terenskim uvjetima doista traže maksimalnu pažnju. No, vidjevši Tihomira na djelu ubrzo smo shvatili da je to problem o kojem nema potrebe razbijati glavu. On to radi s lakomćom, savjesno i predano, tako da je vrlo brzo postalo jasno kako je kontingent s ovim mladićem iznimno

profitirao. Ne samo da održava cijeli vozni park, Tihomir je odmah nakon dolaska popravio frižider, grijalice, održava i popravljiva sve što se u kampu pokvari, i samo kaže: “Ovo sam volio raditi od djetinjstva!”, te se skromno nasmije i nastavi posao.

Josipovićev odlazak

Još je svjež događaj odlazak jednog našeg pripadnika, i to, kako je rečeno, zbog simptoma malarije. Ona je toliko ri-

jetka među pripadnicima ISAF-a da se vrlo mali broj nacionalnih kontingenata na preporuku svojih liječnika koristi Lariamom, preventivnim tabletama koje se piju jednom tjedno. U jedanaestom mjesecu prestaje sezona malarije u Afganistanu, kako me poučio njemački liječnik, bojnik Faust. Nadam se, kako je i Josipović rekao na našoj televiziji, da je on zadnji naš pripadnik kojemu se to dogodilo. U zamjenu je došao vojni policajac, razvodnik Domagoj Božurić. Prvi dojam koji je ostavio iznimno je povoljan. Ipak, nedostaje nam mirni i vrijedni narednik Nenad Josipović. Uvijek pozitivnog stava, druželjubiv, marljiv i uporan, često se raspitivao o nabavci raznorazne informatičke opreme koja mu je bila omiljena zanimacija. Dojučerašnji vođa prvog tima, prve desetine voda VP-a, sada je kod kuće, prvi koji je na taj način završio misiju. Javio je kolegama da mu je povratak u domovinu bio iznimno težak i stresan. Njegova želja da ostane s nama bila je velika. Možemo mu samo poželjeti novu misiju kada se oporavi, i da mu bude uspješna do kraja. ■

Mirpur - spoj tradicije i Zapada

Mirpur zovu Mala Engleska jer više od polovice njegovih stanovnika živi i radi u Engleskoj. Tu ćete doživjeti nešto što nije uobičajeno za ovaj dio Kašmira i Pakistana. U Mirpuru vam i žene na ulici znaju dobaciti "Hello, how are you?" U Mirpuru možete kupiti gotovo sve što vam padne na pamet. Jednom riječju, u Mirpuru se živi europski

Iz Pakistana Davor ČULJAK

Početkom devetnaestog stoljeća jedina veća država izvan britanske kontrole bio je Punjab, koji je pod vladavinom Ranjita Singha postao snažna vojna sila. Ranjit Singh je pokušao osnovati državu Sikha, ali Britanci su se usprotivili. Nije bilo rata. Ranjit Singh je ostao u dobrim odnosima s Britancima i država je bila potpuno neovisna do njegove smrti 1839. Kad je Ranjit Singh umro, nastale su nesuglasice između Britanaca i Sikha o tome tko će ga naslijediti. U jednom izazivačkom pohodu, Sikhi su ušli u britanski teritorij. U Prvom ratu Sikha 1845., Britanci su na početku bili gotovo potučeni. Punjab su na koncu zauzeli Britanci, a rezidencija je smještena u Lahore. Kašmir je također bio osvojen i prodan Hindu dinastiji unatoč činjenici da su golemu većinu stanovnika činili muslimani. Sikhi su ponovno objavili rat 1848., ali su ih Britanci porazili. Punjab je anektiran i njime je upravljano tako vješto da su kada je 1857. planuo Rat za neovisnost, vojnici Sikhi ostali lojalni Britancima. E, jesam načitan...

Grobovi iz doba mogulskog carstva

Kada se sporednim putevima vozite iz Bhimbera prema Mirpuru, granicom Kašmira i Punjaba, naići ćete na ostatke kuća Sikha i grobove iz doba mogulskog carstva. Zaustavili smo se negdje na kraju u zatišju, usred nečega valjda desetljećima neposjećivanog, nečega što je neka davno vjerojatno bilo predivan park. Kroz travuljinu i paprat ušao sam unutra, praćen iznenadnim i sve jačim graktanjem ptičurina. Di-

goh pogled. U krošnjama i malim djelićima neba koje se nazire kroz lišće, spazih stotine šišmiša, razgoračenih zaštitnika toga mjesta. Ljudi, nisu to obični šišmiši, to su tako velika čudovišta koja smo valjda svi zamišljali kad su nas kao klinge plašili pričama o vampirima.

■ U Mirpuru se održala tradicija klasičnog pakistanskog vjenčanja sa šatorima, lampionima i umotanom mladom

Lagana jeza. Alfio i Jukka mudro sjede u autu. Kažu da Davor na urdu znači hrabar. Koja suprotnost. To vam je obično tako. Na brzinu sam poslikao grobove. Padao je mrak. Nisam se osjećao kao hrabri Sikh, osjećao sam se jako sick.

Tradicionalno pakistansko vjenčanje u Mirpuru

Mirpur je lijep gradić veličine Karlovca. Kroz njega ne protječe ni jedna rijeka, ali je smješten na obali predivnog umjetnog Mangla jezera. Uz malo mašte i mnogo novaca bila bi to turistička atrakcija ovog dijela svijeta. Mirpur zovu Mala Engleska jer više od polovice njegovih stanovnika živi i radi u Engleskoj. Tu ćete doživjeti nešto što nije uobičajeno za ovaj dio Kašmira i Pakistana. U Mirpuru vam i žene na ulici znaju dobaciti "Hello, how are you?" Naravno, ako niste baš pretjerano ružni. U Mirpuru, u robnoj kući, s razglasa Ardis mazno pjeva

Sweet Seduction. U Mirpuru možete kupiti gotovo sve što vam padne na pamet. Jednom riječju, u Mirpuru se živi europski.

Ali u Mirpuru se održala tradicija klasičnog pakistanskog vjenčanja. Sa šatorima, lampionima, tonama klope, rafalima i umotanom mladom s velikim upitnikom pod teškim zarom, koju je za mladoženju pažljivo odabrala obitelj. Koja lutrija. Jedva čekaš da razgrneš onaj veo, usplahireno te prate duboke modre oči, kad ono iza zavjese nosurda k'o gljiva, ponešto rastrkanih zuba, brčine k'o u druga Staljina. Ako si loše sreće.

Lovrić i ja smo naletjeli na takvu jednu feštu. Mladoženja kao da je izletio iz čitanke za osmi razred, poglavlje Veliko mogulsko carstvo, sav u bijelom, s turbanom i šalom, vezenim ukrasima od zlata. Pun iščekivanja i lagane zebnje. A na nogama opanci s hvatljikama. "Where are you from?" "Newcastle, England." "Maybe, maybe, a možda i istočnije..." časte nas sokom i nekom šećerlemom. Škljocaju aparati. Taman što uvukosmo stomak za sliku, opet rafal. Baš ih je krenulo. Hajdemo Lovriću, oдавde lagano.

Malo smo zalutali od uobičajene rute. Iz relejne stanice u Rajouriju Marijin glas. Javljam joj da smo između nečega i nečega. Izmamljujem smijeh kraljice kašmirskih valova. Prado praši prema Bhimberu. Vječito raspoloženi Igor Štepanko. "Good evening and dobra večer all the stations..." Pa smireni Matoković. Dečko kao da je u desetoj mirovnoj misiji. Kašmirom bruje hrvatski glasovi. I čine još ljepšom ovu noć... ■

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

za sljedeću ustrojbenu
dužnost

1.) Načelnik Odjela za međunarodne verifikacije - načelnik stožera i zamjenik direktora RACVIAC-a (ustrojbeni čin: brigadni general)

Osnovne dužnosti:

1. Zamjenjuje direktora RACVIAC-a u slučajevima njegove odsutnosti, uključujući i službeno zastupanje RACVIAC-a,
2. Provodi zadaće u ime direktora RACVIAC-a i u skladu s njegovim smjernicama,
3. Savjetuje direktora RACVIAC-a u svim temeljnim i operativnim zadaćama, koordinira i nadzire rad svih ustrojbenih cjelina RACVIAC-a, te rad svih djelatnika RACVIAC-a,
4. Operativno koordinira suradnju sa svim relevantnim organizacijama i verifikacijskim središtima u regiji,
5. Prisustvuje sastancima multinacionalne savjetodavne skupine (MAG),
6. Obnaša dužnost časnika za vezu s državnim tijelima RH.

Osnovni uvjeti:

1. Visoka stručna sprema,
2. Odgovarajuća vojna izobrazba ili pet (5) godina radnog iskustva na sličnim poslovima,
3. Iskustvo u zapovjedno-stožernom radu,
4. Znanje engleskog jezika - 3333 (SLP).

Posebni uvjeti:

1. Iskustvo u području kontrole naoružanje i/ili iskustvo u području vojne obrambene politike.

Prijave zainteresiranih kandidata sa životopisom potrebno je dostaviti u Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 4. Zagreb, najkasnije do **31. prosinca 2004.** godine.

Tigrovi obilježili 14. obljetnicu

Pripadnici 1. gardijske brigade **Tigrovi** obilježili su 5. studenog u vojarni "Luščić" u Karlovcu 14. obljetnicu svojega postojanja.

Svečanom postrojavanju prethodilo je polaganje vijenaca i paljenje svijeća na spomen-obilježje poginulim pripadnicima brigade u zagrebačkoj vojarni "Croatia" izaslanstva 1. korpusa HKoV-a na čelu sa zapovjednikom general bojnikom Josipom Stojkovićem i 1. gardijske na čelu sa zapovjednikom brigadirom Tomom Medvedom. U crkvi Presvetog Srca Isusova u Karlovcu služje-

na je zatim misa koju je predvodio mons. Josip Šantić, a potom je u Viteškoj dvorani odana počast svim poginulim pripadnicima te legendarne postrojbe.

Na središnjoj svečanosti okupili su se brojni visoki uzvanici među kojima izaslanik zapovjednika HKoV-a brigadni general Dragutin Repinc, zapovjednik 5. korpusa HKoV-a brigadni general Josip Zvirčić, bivši zapovjednici brigade i umirovljeni pripadnici te predstavnici grada Karlovca. Zapovjednik, brigadir Tomo Medved tom je prigodom podsjetio

na postignute rezultate brigade tijekom proteklog razdoblja napomenuvši kako se najveća pozornost trenutačno posvećuje izobrazbi i obuci vojnika i novim međunarodnim zadaćama u koje će biti uključeni pripadnici postrojbe. Najzaslužnijim djelatnicima postrojbe ovom su prigodom uručene pohvale te promaknuća. Prigodno druženje nastavljeno je uz prikazivanje filma o *Tigrovima* u Domu HV-a te dva dokumentarca koje su o *Tigrovima* napravili učenici video-društine gimnazije Karlovac.

OJI

Šesta košarkaška sezona "morhovaca"

Košarkaška momčad MORH-a, koju čine djelatnici Ministarstva i OS-a, i ove je sportske sezone natjecateljski aktivna. Naime, šesti put zaredom sudjeluju u rekreativnoj košarkaškoj ligi REKLA, a ove godine sudjelovat će i u Kupu REKLA-e.

Liga REKLA, u kojoj sudjeluju 24 momčadi podijeljene u dvije skupine, počela je u listopadu, a MORH je u prve dvije utakmice zabilježio poraze, no u 3. kolu svladali su prošlogodišnjeg finalista, Hr-

vatski Telekom. Momčad, koju predvode team manager Denis Skubic, trener, brigadir Zdravko Pavelić i kapetan Davorin Gregurić na taj način je najavila bolje dane i opravdanje statusa jake momčadi jer, podsjetimo, košarkaši MORH-a u svojim vitrinama već imaju popriličan broj trofeja.

Inače, od ove godine u REKLA ligi sudjeluje i momčad Hrvatsko sportsko društvo branitelja, u kojoj se mogu naći i te kako dobri košarkaši. Zasad nisu u istoj skupini s

MORH-om, no u doigravanju bi lako moglo doći do njihovog sportskog obračuna.

D.V.

Trinaesta obljetnica Časničke škole

Postrojavanjem pripadnika trećeg naraštaja Temeljne časničke izobrazbe u vojarni

kako će prioritet u Časničkoj školi - gdje uz postojeću Temeljnu časničku izobrazbu postoji i Napredna časnička izobrazba kao redovita i dopisna - i dalje biti modernizacija sredstava za izobrazbu, usavršavanje osoblja, podizanje standarda, kvalitetniji smještaj polaznika i dr. Izaslanik zapovjednika ZZIO-a KoV-a Vlado Čondić u svom obraćanju je istaknuo ulogu i značenje ove škole, te probleme koji su se pojavili nakon preustroja kada je odlaskom nastavnika nestao i kvalitetan kadar.

M.P.S.

Petra Zrinskog na Črnomeru svečano je obilježena 13. obljetnica te škole. Kratkim podsjećanjem na povjesnicu škole zapovjednik Časničke škole brigadir Zvonimir Lulić obratio se nazočnima ujedno zahvalivši svima koji su dali svoj doprinos u izobrazbi časnika. Istaknuo je

snimio D. Kovač

Međunarodna simulacijska vježba SEESIM '04

Sigurnost je nedjeljiva

Cilj SEESIM-a '04 bio je, prije svega, uvezivanje simulacijskih središta zemalja SEDM-a, te uvježbavanje zajedničkog djelovanja u slučaju terorističkih napada na zemlje Jugoistočne Europe. No, za svaku zemlju vježba je imala i lokalne ciljeve, pa tako i za Hrvatsku...

Domagoj VLAHOVIĆ, Snimio Tomislav BRANDT

druga po redu, domaćin prve je 2002. bila Grčka) nastala je na inicijativu SEDM-a, foruma ministara obrane Jugoistočne

ekološku katastrofu uzrokovanu djelovanjem terorista na morskome području ispred Šibenika. Naravno, ako bi se tako neš-

prostorima željezničkih kolodvora Milana i Rima, u Grčkoj se nešto slično "dogodilo" na sportskom stadionu, a u Bugarskoj je "napadnuta" nuklearna elektrana... Takva serija napada, čije bi posljedice bile transgranične, zahtijeva razmjenu komunikacija, a time i zajedničkog djelovanja i međusobne pomoći.

Ipak, ono što je nas osobito zanimalo, bilo je događanje u Taktičko-simulacijskom središtu, dakle, kako se vježba izvodila, kakve su bile reakcije i koji su bili naši pojedinačni ciljevi. Tehnička i informatička potpora, naravno, bila je besprijekorna. "Nama u Središtu bilo je lakše nego nekima drugima", napomenu je bojnik Denis Deković, zapovjednik TSS-a istodobno i voditelj Kontrolne grupe vježbe - "načelo funkcioniranja SEESIM-a u skladu je s direktivama za provedbu sličnih vježbi unutar NATO-a. Samim time, vježba je za nas imala jednu uobičajenu strukturu".

Ozbiljnost u kriznom stožeru

Širinu karaktera vježbe potvrđuje i činjenica da je za njezinu konačnu raščlambu bio zadužen "čovjek u civilu", predstavnik Civilne zaštite Dražen

■ Na međunarodnoj videokonferenciji Hrvatsku su predstavljali general Stipetić i dr. Jelena Grčić Polić

Europe, a u svrhu povezivanja simulacijskih središta zemalja članica radi održavanja simulacijskih vježbi.

Teroristički napadi zahtijevaju zajedničko djelovanje i međusobnu pomoć

O mogućnostima hrvatskog Taktičko-simulacijskog središta ZIO-a pisali smo više puta, i često isticali da na njega ne treba gledati usko, samo "maskirno", vojnički, nego da ono ima potencijal za uvježbavanje širokog kruga ljudi koji, dolazeći iz više državnih i nedržavnih tijela, rade na istom predmetu i na istom poslu.

Takav slučaj odnosio se upravo na SEESIM. Naime, hrvatski dio scenarija vježbe predvidio je

to dogodilo (nadajmo se da neće, ali mora se misliti na sve), bila bi potrebna intervencija koja bi zahtijevala djelovanje brojnih organizacija, kako bi se sanirale posljedice i opet uspostavio normalan život. Stoga nije čudno da su, kao izravni sudionici vježbe, vojnici činili manjinu. Bili su tu i predstavnici šest ministarstava, te Hrvatskog zavoda za toksikologiju i Crvenog križa.

Međunarodni karakter i opći cilj SEESIMA isto je tako predvidio i zajedničko djelovanje s ostalim zemljama koje su sudjelovale u vježbi. I na njihovom teritoriju došlo je do virtualnih "terorističkih napada", tako su u Italiji "podmetnute bombe" u

Što ako područje Jugoistočne Europe, a u njemu i Hrvatsku, pogodi serija terorističkih napada? Koliko smo svi spremni obraniti se od tog zla koje je danas najveća prijetnja svjetskoj sigurnosnoj situaciji? Mogu li sustavi obrane zemalja ovog područja zajednički djelovati i međusobno pomagati u slučaju serije organiziranih napada? Bar djelomični odgovor na ta, a i niz drugih pitanja pokušala je dati međunarodna računalno poduprta simulacijska vježba SEESIM '04., koja se, sa središtem (dakle, "domaćinstvom") u Turskoj održavala u još osam zemalja (Albanija, Bugarska, Grčka, Hrvatska, Italija, Makedonija, Rumunjska, Slovenija), u razdoblju od 3. do 12. studenog. Još tri države (BiH, Uzbekistan, SiCG) sudjelovale su kao promatrači, a SAD su sudjelovale kao suorganizator i tehnički nositelj, isto kao i Švedska.

Vježba SEESIM (ovo je

Horvat: "Za nas je s jedne strane bitno da se vježba postupanje u kriznim situacijama koje je uobičajeno u državama koje su članice NATO-a, a s druge da na nacionalnoj razini

nego što smo navikli. Predstavnici svakog tijela koje je sudjelovalo u vježbi imali su svoj posebni prostor, gdje su upravo radili na slučaju "terorističkog napada". Uz malo

■ Sukladno koncepciji vježbe, u njoj je sudjelovalo više predstavnika civilnih tijela

ni spoznamo gdje postoje pukotine i manjkavosti u našim operativnim procedurama". Gospodin Horvat bio je zadovoljan zbog održavanja vježbe, ističući sve prednosti koje omogućuju takve simulacije, i dodao da će ova vježba zasigurno pomoći pri reformiranju sadašnjeg sustava Civilne zaštite (u tijeku je formiranje novog tijela, Državne uprave za zaštitu i spašavanje), koja je na neki način u hrvatskoj komponenti ove vježbe bila sjedinjujući čimbenik. Logično, osobito s obzirom na to da je danas vrlo aktualno pitanje definiranja uloge civilne obrane u Hrvatskoj.

Ipak, nismo se željeli zadržati samo na onome što smo čuli, željeli smo nešto i vidjeti. Tako smo obilazeći Središte, vidjeli sliku koja je tamo uobičajena: sudionici vježbe okruženi kartama i raznim telekomunikacijskim sredstvima, pod budnim okom djelatnika TSS-a. Međutim, pred očima nam je bilo manje odora

mašte, lako smo mogli zamisliti pravi krizni stožer. Ozbiljni izrazi lica nazočnih u tome su nam i pomogli. Izmijenili smo i nekoliko rečenica s predstavnicom švedske ekspertne skupine SME, koja se bavi civilnom zaštitom, i koja je izrazila zadovoljstvo dotadašnjim izvođenjem i organizacijom vježbe.

Iako smo istaknuli ulogu svih sudionika, odlukom Vlade RH nositelj je ipak bilo Ministarstvo obrane, a u skladu s time voditelj je bio brigadir Željko Cepanec, od kojeg smo i tražili kratak sažetak hrvatske "komponente" vježbe: "Naša je obveza bila da definiramo veze između svih ministarstava koja su imala obvezu pristupanja vježbi. U samoj vježbi fokusirali smo se na to da definiramo mehanizme unutar lokalnih struktura koji bi morali osigurati što bolju reakciju u slučaju onakve katastrofe", dodavši da "dosađajna iskustva govore kako MORH ima visoku

razinu profesionalnosti u obavljanju zadaća. Za nas je to, s obzirom na naše dosadašnje aktivnosti, u razini rutine".

Dan visokih uzvanika

Četvrtak, 11. studenog, bio je zadnji dan održavanja vježbe, ali i dan kad je Taktičko-simulacijsko središte posjetio dosta velik broj uglednika. Nazočno je bilo nekoliko generala, uključujući i izaslanika Predsjednika RH, generala zbora Petra Stipetića, predstavnika ministarstava, diplomacije, a sve su pratili novinari vodećih hrvatskih medija.

U takvoj situaciji bilo je potrebno dobro domaćinstvo, koje je uključivalo jasno predstavljanje svih segmenata vježbe i okolnosti oko nje, ali i Središta.

Prije svega, svi smo nazočili nekoj vrsti videokonferencije. Svaka država - sudionica bila je povezana videovezom sa središtem vježbe u Istanbulu, tako da smo na velikom ekranu u konferencijskoj dvorani TSS-a vidjeli sve predstavnike devet zemalja u njihovim središtima (ili posebno uspostavljenim središtima, nemaju svi središte poput našeg), a iz svake

zemlje čuli smo i nekoliko pozdravnih riječi. U naše ime u Istanbul se javila pomoćnica ministra dr. Jelena Grčić Polić, posebno pozdravivši general pukovnika Slavka Barića, koji je predstavljao Hrvatsku u turskom središtu vježbe.

Nakon ovog zanimljivog "prozora u svijet", pomoćnica Grčić Polić pozdravila je nazočne, čestitavši "našim časnicima, dočasnici i vojnicima koji su sudjelovali u organizaciji ove vježbe", dodavši da "ovo nije prvi put da je naš TSS dobio najviše ocjene". Podsjetila je i na međunarodnu važnost vježbe: "Početak ovog stoljeća obilježavaju nekad nezamislivi teroristički napadi. Najbolji način da se od toga zaštitimo je solidarnost s drugima jer sigurnost je nedjeljiva".

Nakon toga, brigadir Cepanec održao je prezentaciju u kojoj je napravljen potpuni presjek vježbe, da bi bojnici Deković predstavio Središte, ali i dublje uputio nazočne u svijet simulacija. Na kraju su uzvanici obišli prostorije Središta, vidjevši na djelu i na radnim mjestima sudionike vježbe, postavljajući usput pitanja na koja, naravno, nisu ostajali bez odgovora. ■

Posljednjeg dana vježbe domaći i strani uzvanici bili su upoznati sa svim njezinim segmentima

U Italiji održan 15. međunarodni filmski festival "Vojska i narod"

Promidžba zemlje i oružanih snaga

Unatoč organizacijskim nedostacima ovaj se festival afirmirao izvrsnim filmovima te se nadamo da će i ubuduće biti zainteresiranih za takvu vrstu promidžbe zemlje i vojske, kako u svijetu tako i kod nas

Napisala i snimila Marija ALVIR

Plaketu za najbolji film festivala švicarskom predstavniku Marcu Meisteru uručio je talijanski general Giorgio Zucchetti, čelnik Društva "Vojska i narod"

ne, kada smo osvojili prvo mjesto u jednoj od kategorija, a ove kao i prošle godine dobili smo utješnu plaketu za sudjelovanje. No s obzirom na konkurenciju, kako u našoj kategoriji tako i na cijelom festivalu, više nismo ni mogli očekivati.

publika, Kanada, Kina, Koreja, Litva, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Pakistan, Poljska, Rumunjska, Rusija, Sjedinjene Američke Države, Španjolska, Turska, Velika Britanija i, naravno, Italija kao zemlja domaćin.

Dobri filmovi vs. loša organizacija

Iako već petnaest godina organiziraju taj festival i trude se biti dobri domaćini, Talijani su se pokazali kao prilično loši organizatori, što smo na svojoj koži osjetili već u dolasku. Naime, zaboravili su nas pokupiti pa smo na rimskom aerodromu čekali prijevoz za Bracciano oko sat i pol, dok nisu stigli švicarski predstavnici koje su, srećom, dočekali. Smještaj i hrana, čije troškove kao i putne snose zemlje sudionice,

"Vojska i narod" naziv je međunarodnog filmskog festivala koji se već petnaest godina održava u Italiji u organizaciji istoiimenog društva, a ovogodišnji je održan od 7. do 14. studenoga u Braccianu. Ri-

ječ je o festivalu dokumentarnog filma s vojnom tematikom na kojem sudjeluju razne zemlje svijeta, a natječu se u nekoliko različitih kategorija. Svaka zemlja može se natjecati s više filmova u svim kategorijama, a međunarodni ocjenjivački sud sastavljen iz redova zemalja sudionica odlučuje o pobjednicima u kategorijama te o ukupnom pobjedniku festivala. Ove je godine na festivalu sudjelovalo 26 zemalja s ukupno 65 filmova, među kojima je bio i hrvatski dokumentarac "Kadet 2003".

Važno je sudjelovati, ako ne možeš pobijediti

Hrvatska je na tom festivalu sudjelovala dvaput - 2003. i 2001. godi-

Ipak, budući da režiju našeg filma "Kadet 2003" potpisuje poznati hrvatski redatelj Vinko Brešan, a producirao ga je Ivan Maloča iz Interfilma (koji je s Brešanom surađivao i na drugim filmovima), za pretpostaviti je da se moglo napraviti i nešto kvalitetnije te u boljem svjetlu predstaviti Hrvatsku, odnosno naše oružane snage i Ministarstvo obrane. Tu su, pak, priliku ove godine najbolje iskoristili Švicarci, čiji je izvrstan film o njihovim zračnim snagama ukupni pobjednik festivala.

Osim Hrvatske i Švicarske, na Festivalu su sudjelovali i Austrija, Belgija, Brazil, Bugarska, Finska, Francuska, Izrael, Južnoafrička Re-

■ Hrvatska je dobila plaketu za sudjelovanje, koju je preuzela načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti Službe za OJI Marijana Klanac

■ *Demonstracija jedne talijanske konjičke postrojbe bio je jedini događaj koji su domaćini priredili za goste*

na razini su lošijeg studentskog ili vojničkog doma, previše je slobodnog vremena (svako poslijepodne i veče te gotovo dva cijela dana), a tijekom cjelotjednog trajanja festivala nije organiziran nijedan izlet ili događaj. Jedino smo nakon ceremonije otvaranja, koja se svela na jedan govor i jednu multimedijalnu prezentaciju te ručak s nogu, vidjeli zgodnu demonstraciju jedne njihove konjičke postrojbe, no i ljepotu tog događaja zasjenilo je trosatno truckanje u vojnom autobusu do mjesta događaja i natrag. Ceremonija zatvaranja je pak, srećom, održana u Braccianu, kao i projekcije svih filmova, a uz lošu organizaciju pogodilo nas je i loše vrijeme. No, između smrzavanja u deprimirajućoj sobi i pustom Braccianu ili na ulicama Rima, potonja se mogućnost činila kudikamo privlačnijom pa smo, zajedno s kolegom iz Slovenije, obilazili znamenitosti Vječnoga grada te bacali novčiće u Fontanu di Trevi i svakodnevno se vraćali u Rim, kad već nismo mogli kući. Inače, to ugodno druženje sa "susje-

dom" donijelo nam je i neke neugodne spoznaje. Naime, osim što imaju veće plaće i bolji standard, što smo znali i prije, dnevnice su im dvostruko veće od naših, a i putuju češće pa su poslali predstavnika na Festival iako ove godine nisu ni imali film. S druge strane, bilo je filmova iz nekoliko zemalja čiji predstavnici nisu nazočili Festivalu, kao primjerice Rusi, koje je danima uporno tražio djelatnik njihovog veleposlanstva u Rimu, dok su Kinezi pak nazočili isključivo početnoj i završnoj ceremoniji Festivala.

Ni dvorana za projekcije nije bila odgovarajuća, no filmovi su zato uglavnom bili vrlo zanimljivi a neki i doista hvalevrijedni pa se, unatoč svim (ne)navedenim nedostacima, može zaključiti da taj festival ipak ima određenu svrhu. Dakako, nadamo se da će se stvari u organizacijskom pogledu popraviti te da će i ubuduće biti zainteresiranih za takvu vrstu promidžbe zemlje i vojske, kako u svijetu tako i kod nas, kao i da ćemo još koji put barem ponoviti uspjeh našeg prvijenca. Naime, ako već nije bila "treća - sreća", imamo priliku dokazati se već dogodine ili neke sljedeće godine, samo ako bude dovoljno interesa i sluha za takvo što. ■

Nakon ceremonije zatvaranja festivala sva su izaslanstva položila cvijeće kod spomenika poginulim talijanskim vojnicima u Braccianu

Rezultati i nagrade

Velika nagrada - plaketa Predsjednika Talijanske Republike Švicarske zračne snage - misija, Švicarska

Posebna nagrada ocjenivačkog suda - plaketa predsjednika Talijanskog senata
O kapetane, moj kapetane, Koreja

Posebna nagrada ocjenivačkog suda - plaketa predsjednika Talijanskog parlamenta
Koalicija 2003 - antiterorizam, NR Kina

Prva nagrada u kategoriji "Mirovne misije" - plaketa tajnika tal. ministarstva obrane
Nećemo ih zaboraviti, Rumunjska

Posebna nagrada u kategoriji "Mirovne misije" - plaketa festivala "Vojska i narod"
Na prvoj liniji, Poljska

Prva nagrada u kategoriji "Institucionalne informacije" - pehar načelnika talijanskog glavnog stožera
Zračna i svemirska moć, SAD

Prva nagrada u kategoriji "Obuka" - pehar zapovjednika talijanske kopnene vojske
Spašavanje i hipotermija, Finska

Prva nagrada u kategoriji "Izobrazba" - pehar zapovjednika talijanske ratne mornarice
Partneri u kompetenciji, JAR

Prva nagrada u kategoriji "Društveno djelovanje" - pehar zapovjednika talijanskog ratnog zrakoplovstva
Traganje i spašavanje u prirodnim katastrofama, Turska

Prva nagrada u kategoriji "Povijest" - pehar zapovjednika talijanske vojne policije
Vilnius 1812, Litva

Posebna nagrada u kategoriji "Povijest" - plaketa festivala "Vojska i narod"
Talijanske zračne snage - 50 godina u misijama u inozemstvu, Italija - zračne snage

Prva nagrada u kategoriji "Tradicija" - pehar zapovjednika talijanske financijske postrojbe
Uzdigli smo se iz pepela, Izrael

Prva nagrada u kategoriji "Promocija" - pehar talijanskog glavnog inspektora
Zandarmerija - humana vojska, Francuska

Prva nagrada u kategoriji "Društvene aktivnosti" - pehar festivala "Vojska i narod"
Rat na teror, Pakistan

Prva nagrada u kategoriji "Aktualno" - pehar glavnog talijanskog zapovjednika
Globalizacija, SR aNjemačka

Prva nagrada u kategoriji "Zaštita okoliša" - pehar gradonačelnika općine Bracciano
Vojska i okoliš, Brazil

Nagrada Izbornog odbora - plaketa festivala "Vojska i narod"
Za sve dokumentarce u natjecanju, Kanada

Plakete Društva "Vojska i narod"
Austrija, Belgija, Hrvatska, Mađarska, Nizozemska, Rusija i Španjolska

Oklopni Pinzgauer

BRITANSKA tvrtka Automotive Technik razvila je oklopljenu inačicu terenskog vozila Pinzgauer, pogonske konfiguracije 6x6. U razvoju im je pomogla tvrtka Mac-Neille koja je bila odgovorna za oklopno tijelo. Inače, Pinzgauer je izvorno razvila austrijska tvrtka Steyr ali je proizvodnja prodana britanskoj Automotive Technik koji je sad jedini proizvođač Pinzgauera raznih inačica, pogonske konfiguracije 4x4 i 6x6.

Oklopljena inačica Pinzgauera dostupna je samo u 6x6 inačici, predviđena je kao oklopni transporter, a može primiti ukupno 10 ljudi. Tijelo je od zavarenih čeličnih ploča, a oklopna zaštita odgovara europskom CEN standardu, klasa B6, balističke zaštite, odnosno zaštita od zrna kalibra 7,62x51mm NATO s udaljenosti od 10 metara.

Podnica vozila je zaštićena od djelovanja raznih eksplozivnih sredstava. Prema tvrtki podnica može neoštećena izdržati istodobnu eksploziju dvije NATO ručne bombe L2A2 na udaljenosti od 150 mm. Inače, ručna bomba L2A2 je smrtonosna u krugu od 5 metara.

Uz standardna prednja dvojna vrata dodana su još dvojna odmah iza njih, kako bi se omogućio što brži izlazak i ulazak u oklopnjak. Neprobijna stakla pružaju istu razinu zaštite kao i trup vozila, a pružaju i vrlo dobru vidljivi-

Automotive Technik

vost prednje polusfere. Ugradnja NKB zaštitnog sustava i klimatskog uređaja mogu se posebno naručiti.

Vozilo je temeljeno na standardom Pinzgaueru serije 718 pogonske konfiguracije 6x6. Pokreće ga dizelski motor VW radne zapremine 2,5 litara koji zadovoljava EURO III normu o čistoći ispuha. Mjenjač je automatski, tvrtke ZF.

Osim kao oklopni transporter, vozilo se može prilagoditi i za druge zadatke, npr. zapovjednu, ambulantnu i slično. Osim iz vojnih krugova za vozilo su interes pokazale razne policijske i paravojne organizacije.

I. SKENDEROVIĆ

Početak proizvodnje EA-18G

POTKRAJ listopada u Boeingu je počela serijska proizvodnja prvog primjerka aviona EA-18G. Za US Navy je to važan trenutak jer je riječ o avionu nove generacije, namijenjenom za elektroničko djelovanje, odnosno koji bi trebao biti dostojna zamjena za EA-6B Prowler, dugogodišnju uzdanicu s iznimno uspješnom službom. Avion EA-18G je u biti kombinacija borbenog aviona F/A-18E/F te novog state-of-the-art paketa elektroničke opreme ICAP III, a jedna od temeljnih zadaća mu je detektiranje, identificiranje, lociranje te onemogućavanje protivničkog djelovanja. U američkoj mornarici ističu kako takav avion ima nesumljivu vrijednost i ulogu na suvremenom bojištu, odnosno okružju kakvo je Network Centric Warfare.

Američka mornarica je tijekom 2003. sklopila ugovor kojim je naručila isporuku 56 aviona EA-18G, koji bi trebali biti isporučivani u razdoblju od 2005. do 2009. godine.

Darko OSLOVČAN

Prva Super Dvora Mk III za izraelsku mornaricu

IZRAELSKA ratna mornarica preuzela je u srpnju svoj prvi patrolni brod iz serije Super Dvora Mk III. Brod je dugačak 27,4 metra i pune istisnine 72 tone. Proizvođač, Ramta Division (dio Israel Aircraft Industries) ističe da iako dijeli isto ime kao i prijašnji patrolni brodovi te tvrtke, Super Dvora Mk III je potpuno novi brod koji je samo veličinom i namjenom sličan svojim prethodnicima. Po tvrdnjama Ramta, Mk III je najbrži brod svoje veličine (vršne brzine veće od 45 čvorova) i namjene na Sredozemlju i među najbržim u svijetu. To je postignuto ugradnjom dva dizelska motora 12V 4000 tvrtke MTU. Pri obavljanju standardnih patrolnih zadaća brod može prepliviti 1000 nm, što naravno ovisi o stanju mora i brzini plovidbe.

Za potrebe izraelske ratne mornarice brod su naoružali jednim topom Bushmaster M242 Chain Gun,

kalibra 25 mm koji je postavljen na stabiliziranu platformu Rafael Armament Development Authority Typhoon. Taj je sustav smješten na pramac broda. Još je jedan top kalibra 20 mm postavljen na krmi broda. Tim se topom rukuje ručno. Na nadgrađu iza zapovjednog mosta postavljene su i dvije strojnice kalibra 7,62 mm. Umjesto njih mogu se postaviti i teške strojnice kalibra 12,7 mm. Za potrebe stranih kupaca naoružanje može biti bitno drugačije. Na krmenoj palubi ima dovoljno prostora za postavljanje i drugog

oružja, kao što su projektili moremore ili more-kopno.

Nakon samo nekoliko tjedana ispitivanja i preobuke posade novi je brod već uveden u operativnu upotrebu. Trenutačno je raspoređen u pomorsku bazu Ashdod i rabi se za patrole duž obala Gaze. Izraelska ratna mornarica zasad je naručila šest Super Dvora Mk III, uz otvorenu mogućnost za naknadnu narudžbu još četiri. Ramta tvrdi da će zadnji brod iporučiti potkraj 2005. ili na samom početku 2006. godine.

T. JANJIĆ

Povećanje proizvodnje Hummera

početi tijekom ljeta ove godine.

Oklopljeni se Hummeri proizvode u tvrtki O'Gara-Hess & Eisenhardt u Fairfieldu u saveznoj državi Ohio.

Istodobno je američko ministarstvo obrane s tvirkom AM Gen-

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) sklopila je ugovor s tvirkom Armor Holdings Inc. o povećanoj isporuci oklopljenih vozila Hummer tijekom 2004. i 2005. Ugovor vrijedi 110 milijuna USD, a njime je predviđeno povećanje mjesečnih isporuka s 220 na 300 vozila. Povećanje proizvodnje i isporuka trebalo bi

eral Corp sklopilo ugovor vrijedan 118 milijuna USD o isporuci 1471 Hummera. Vozila će se sklapati u pogonu u mjestu South Bend u saveznoj državi Indiani. Prema ugovoru posljednje ugovoreno vozilo mora biti isporučeno najkasnije 31. prosinca 2007.

I. SKENDEROVIĆ

Sapsan - novi ruski ciljnički podvjesnik

POTKRAJ ove godine u Rusiji će početi s prvim letnim testiranjima Sapsana, novog ciljničkog podvjesnika, kojeg proizvodi tvrtka Ural Optical and Mechanical Plant. Sapsan je namijenjen za lociranje protivničkih ciljeva te navođenje zrakoplovnog oružja, a bit će iskoristiv u svim vremenskim uvjetima, danju i noću.

Sapsan je izvorno namijenjen za uporabu na borbenim avionima MiG-29 i Su-27/30, a razmatra se njegovo integriranje i na Su-35. Sapsan karakterizira suvremena ruska elektrooptička oprema, odnosno napredni sustav za stabiliziranje termalnog prikaza, laserski daljinomjer te laserski obilježivač cilja.

Darko OSLOVČAN

Njemačkoj i Kanadi isporučeni prvi A310-304 MRTT

POTKRAJ rujna konzorcij koji čine dvije tvrtke Airbus i Lufthansa Technik, predao je prva dva višenamjenska aviona A310-304 MRTT (Multi-Role Transport Tanker) njemačkom i kanadskom ratnom zrakoplovstvu. Inicijalna narudžba odnosi se na šest aviona, dva za kanadsko a četiri za njemačko zrakoplovstvo. Tom primopredajom okončano je dosadašnje evolucijsko razdoblje razvoja Airbusovih višenamjenskih aviona, koje će u idu-

ćem razdoblju obuhvaćati proizvodnju tri tipa A310 MRTT, A330 MRTT i A400M. To je svakako veliki uspjeh za Airbus jer time zadire u tržište na kojem je dosad neprijeporno dominirao američki Boeing. U njemačkom ratnom zrakoplovstvu ističu kako je konverzija platforme A310MRT na

A310MRTT stajala šesnaest milijuna eura po avionu, te da to ulaganje smatraju dugoročnom strateškom investicijom u svoje zrakoplovstvo koja će se u idućem sedmogodišnjem razdoblju amortizirati smanjenjem operativnih troškova. Inače, dosad je njemačko zrakoplov-

stvo plaćalo godišnji najam aviona te namjene između petnaest i dvadeset milijuna američkih dolara.

Airbusov A310-304 MRTT može biti rabljen kao tanker, ali i kao transporter za prijevoz putnika i tereta. Njemački avioni se u odnosu na kanadske razlikuju u dodatnoj namjeni, odnosno prilagodbi i za MEDEVAC zadaće, te će biti najbolji avion te namjene u sklopu NATO saveza. U Airbusu ističu kako prilagodba aviona na jednu od navedenih namjena ne traje dulje od 50 radnih sati.

Darko OSLOVČAN

Izraelski minobacački projektil

IZRAELSKA tvrtka IMI (Israel Military Industries) predstavila je minobacački projektil LGMB kalibra 120 mm s laserskim vođenjem, kompatibilan sa svim poznatim vučnim ili samovoznim minobacačima i svim laserskim označivačima cilja.

Domet LGMB-a je 10,5 km a tvrtka iznosi kako je namijenjen i za klasično i za urbano bojište jer ostvaruje visoku preciznost i minimalnu kolateralnu štetu. Unatoč porastu potrebe za vođenim minobacačkim streljivom dosad ga je, zbog visoke cijene - koja se približava cijeni vođenog projektila, bilo vrlo malo na tržištu. Zato je IMI postavio granicu - cijena jed-

nog projektila najviše 7000 USD, što je znatno povoljnije od postojećih američkih i šved-

skih projektila. LGMB u nosu ima pasivni laserski prijamnik dizajniran za rad s postojećim zemaljskim i zrakoplovnim laserskim označivačima cilja.

Tvrtka je razvila poseban sustav vođenja, nazvan Pure Heart, koji se sastoji od procesora i četiri nadzorne površine na prednjem dijelu projektila koje omogućavaju upravljanje. U završnoj fazi, oko 10 sekundi prije udara, uključuje se IC tražilo, prepoznaje označeni cilj,

obično je visina 2 do 3 km, te obavlja završno navođenje na cilj. Prema IMI-ju, preciznost je unutar 2 metra.

Masa projektila je 13 kg, opremljen je eksplozivnom bojnoglavom ali se mogu postaviti i druge vrste, ovisno o cilju i potrebnom učinku. LGMB pruža jednostavniju logistiku jer velika preciznost omogućava uništavanje izabranih ciljeva uz minimalan utrošak streljiva.

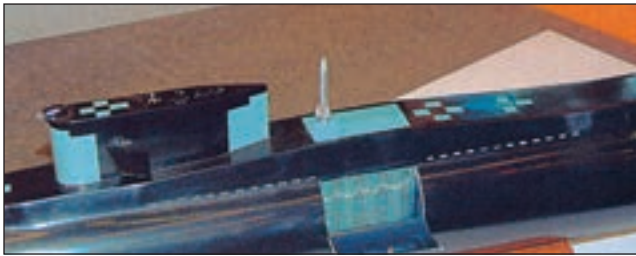
IMI smatra kako je to idealno oružje za svaku modernu vojsku koja s manje želi učiniti više i pritom izbjeći kolateralnu štetu, odnosno nepotrebne ljudske žrtve. Tvrtka navodi kako već postoji strani interes za njihov novi projektil. Navodno je riječ o dvije europske države koje su potencijalni kupci.

I. SKENDEROVIĆ

Porinuće prve podmornice klase Lada

PRVA podmornica klase Lada (Project 677) porinuta je 28. listopada u sanktpeterburškom brodogradilištu Admiralty Shipyard. Podmornica je nazvana Sankt Peterburg kako bi i na taj način ruska ratna mornarica obilježila 300-godišnjicu postojanja te bivše ruske prijestolnice. Sankt Peterburg je porinut potpuno završen te je nedugo nakon porinuća izvedeno i prvo probno zaranjanje u Finskom zaljevu. Po sadašnjim planovima podmornica će, nakon opsežnog programa ispitivanja, biti predana ruskoj ratnoj mornarici u drugoj polovici iduće godine.

Po tvrdnjama tvrtke Rubin Central Design Bureau, koja je projektirala klasu Lada, Sankt Peterburg je prva podmornica četvrte generacije ruskih konvencionalnih podmornica. Dugačka oko 67 metara i površinske istisnine 1765 tona, opremljena je sa šest torpednih cijevi i može nositi 18 torpeda. Zapadni izvori navode da može zaroniti do 250 metara, dok ruski izvori tvrde da Sankt Peterburg može zaroniti 50 metara dublje. Koristeći se isključivo akumulatorima podmornica može prepliviti do 650 nm i pod morem ostati do 10 dana. Vršna podvodna brzina joj je oko 20 čvorova.

Po tvrdnjama Rubina Project 677 obuhvaća znatan broj naprednih rješenja i novih sustava koji se dosad nisu

primjenjivali na ruskim podmornicama. To uključuje i novi automatizirani zapovjedni sustav i sustav kontrole paljbe. Novi su i sonari, uključujući i tegljeni smješteni u krmni dio podmornice. Primijenjene su i zasad nepoznate tehnologije kako bi se smanjio zvučni odraz podmornice u odnosu na aktivne sonare.

Rubin trenutno intenzivno razvija i svoj "zračno neovisan pogon" (AIP - Air-Independent Propulsion) koji će primjenjivati tehnologiju gorivih ćelija kako bi mogao zadovoljiti sve moguće zahtjeve stranih kupaca, za koje je razvijen projekt Amur 1650 (izvozna inačica Projecta 677).

Kako je Amur 1650 znatno unaprijeđen u odnosu na Project 636 (klasa Kilo) Rubin očekuje veliki izvozni uspjeh. Prva podmornica iz serije Amur 1650 trenutno stoji nedovršena u brodogradilištu Admiralty Shipyard čekajući kupca koji će dati novac za njezino dovršenje. Kao najvjerojatniji kupac spominje se Indija, za koju je Rubin predložio posebnu produženu inačicu, s dodatnim sedammetarskim modulom koji bi se umetnuo odmah iza zapovjednog mosta i u kojem bi bilo dovoljno mjesta za osam vertikalnih lansera višenamjenskih krstarećih projektila BrahMos (HV br. 103).

T. JANJIĆ

Prvi let SF-260EA

TIJEKOM listopada s piste tvornice Aermacchi na prvi probni let poletjela je nova inačica talijanskog školskog aviona SF-260EA, namijenjenog za selekciju i temeljnu obuku pilota. To je bio prvi let prvog primjerka od trideset aviona koje je naručilo talijansko ratno zrakoplovstvo. Isporuka nove inačice trenera trebala bi početi početkom 2005. odnosno trebala bi biti okončana do ljeta 2006. godine.

Konfiguracija nove EA inačice obuhvaća novi paket avionike u pilotskoj kabini, poboljšanu unutarnju ergonomiju, olakšano održava-

nje aviona, te novi radionavigacijski i komunikacijski sustav (koji čine VOR/ILS, ADF, DME, GPS, ADI, HSI). Novim sustavima znatno su proširene letne mogućnosti aviona, poput navigacije tijekom leta, instrumentalnog slijetanja, a i sigurnost letenja dignuta je na viši stupanj. U Aermacchiu ističu kako se novom inačicom njihovog školskog aviona znatno dobilo na višoj kvaliteti le-

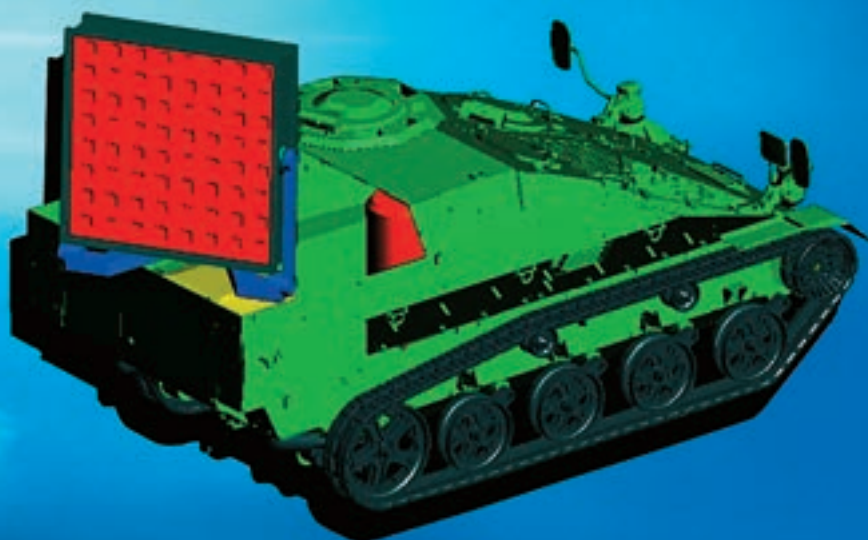
tačke obuke u smislu instrumentalnog, ali i akrobatskog letenja.

Danas se školskim avionom SF-260 uspješno koriste za školovanje pilota u 27 zrakoplovstava, kojima je isporučeno više od 880 aviona.

Darko OSLOVČAN

ADT/ADS - oružja 21. stoljeća?

Mikrovalno oružje uzrokuje osjećaj intenzivne boli pa ozračena osoba odustaje od namjere. Postavlja se pitanje humanizacije i njegova utjecaja na čovjeka. Hrvatski vojnik iznosi značajke tog oružja na temelju članka u časopisu Military Technology

Dinko MIKULIĆ, Zlatko BOŽINOVIĆ

U članku ADT/ADS - Weapons of the 21st Century?, poznatog časopisa Military Technology - MILTECH (5/2004), nagađa se o statusu i značajkama razvoja novih nekonvencionalnih oružja. Riječ je o klasi oružja zasnovanog na nečemu što je opisano kao Tehnologija aktivnog odvracanja ili Sustavi aktivnog odvracanja (Active Denial Technology - ADT/Active Denial Systems - ADS). Takvi ADS sustavi mogu biti namijenjeni za upravljanje masama ljudi i drugim primjenama koje zahtijevaju uporabu

nesmrtonosne ili manje smrtonosne sile, sa značajkama potpuno nevidljivih i nečujnih djelovanja. Za taj projekt se navodi da je to najrevolucionarnije novo oružje od izuma atomske bombe.

Iako je predstavnik zrako-

talja. Ovaj članak je analiza temeljena na istraživanju otvorenih izvora kao i autorovom vlastitom profesionalnom iskustvu (Leopolda Gragorača, Slovenija). Pritom se navodi da čitatelji moraju biti svjesni da je ovaj članak ipak samo nagađanje. Međutim, najmanje se pritom može reći, "gdje ima dima ima i vatre".

ADT oružje se zapravo sastoji od izvora napajanja, mikrovalnog,

elektromagnetskog odašiljača i antene koja usmjerava energetski snop prema meti. Sustav je opisan kao operativan pri frekvenciji od 95GHz (valna dužina 3,16mm) s impulsnom snagom

odašiljača od 100kW. Operator cilja na metu kroz videokameru i termovizijski ciljnik, koji su smješteni na sklop antene, upravlja antenom s joystickom, i pritiskom na okidač aktivira zraku. ■

■ Sheriff - ADS sustav Sheriff, postavljen na oklopnjak LAV

plovnih snaga SAD-a 2001. godine dao kratku izjavu na konferenciji za novinare o postojanju novog oružja, od tada vjerojatno teku rasprave oko smrtonosnih i humanitarnih implikacija uporabe ADT oružja, ali je objavljeno vrlo malo tehničkih de-

Prikaz veličine antene raznih ADS sustava u odnosu na čovjeka

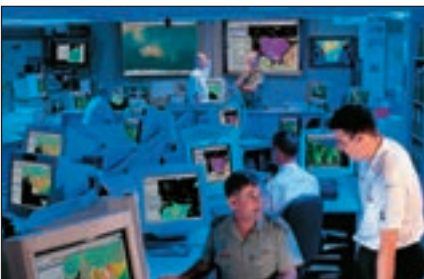
Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Zvonko OREHOVEC

NATO forum *Business and Security*

Inicijativa o nastanku Foruma o poslovanju i sigurnosti kreirana je u sklopu NATO-ovog Projekta o sigurnosti saveza, preko Znanstvenog programa, odnosno NATO-ovog Znanstvenog komiteta.

Glavni cilj projekta "Business and Security" je stalno provođenje istraživanja trenutačnih prijetnji sigurnosti globalne ekonomije i civilne zajednice te NATO-ove uloge u planiranju zaštite i odgovora na te nove prijetnje. Projekt uključuje poslovne ljude, znanstvenike, obavještajne djelatnike i analitičare te političare koji trebaju zajedno promišljati novu sigurnost životnog okru-

■ Zaštita informacija, komunikacija i podataka se promatra kao zaštita samog "srca" moderne globalne ekonomije

ja te potencijale za izgradnju novih sigurnosnih solucija.

Današnja međunarodna sigurnosna klima nije ni statična, a niti predvidljiva. Još nedavno se živjelo u svijetu dvaju oprečnih političkih blokova. Danas se živi u suočenju s novim prijetnjama, puno ozbiljnijima podmuklima i pritajenima kao što je terorizam. Terorizam je globalan i nediskriminirajući. On ima mogućnost uzrokovati ogromne ekonomske i psihološke štete te štete u životnom okruženju, a ono što je najopasnije, njegov sve češći cilj je poslovanje.

Ako se želi terorizmu, kao i drugim novim - modernim oblicima ugroze poslovanja, suprotstaviti ozbiljno, mora se provesti revolucija u sigurnosti, a to znači da se treba udruživati i surađivati kao nikad prije, te uvažavati sve individualne inventivnosti i dosjetljivosti. NATO-ov Forum o poslovanju i sigurnosti (o sigurnosti poslovanja) je mjesto kamo države članice NATO-a i PfP-a adresiraju i gdje se uvažavaju te potrebe za promjenama. Prije više od deset

■ Težište nove sigurnosne strategije treba biti na izgradnji učinkovitijeg sustava planiranja i upravljanja kriznim situacijama te zaštiti infrastrukture

godina desila se revolucija u sukobima što je poslovanje pridružilo vladinim institucijama na prvim crtama bojišnice. Činjenica je da poslovanje više ne može izbjeći crtu bojišnice, no isto tako je činjenica da privatno poslovanje i znanost imaju niz solucija i rješenja kojima mogu svijet učiniti sigurnijim. Upravo je to uloga i zadaća Foruma, približiti i udružiti privatni sektor i poslovanje vladinim sektorima sigurnosti i obrane. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Bolje poznavatelje prilika na međunarodnoj sceni razvoja novih vrsta i tipova raketnog naoružanja nije iznenadila vijest koja je objavljena sredinom listopada ove godine da konzorcij MBDA (Minority Business Development Agency) ulazi u završnu fazu razvoja nove krstareće rakete namijenjene ponajprije francuskoj ratnoj mornarici za izvođenje raketnih udara po protivničkim ciljevima smještenim duboko na kopnu

Igor SPICIJARIĆ

SCALP NAVAL - francuska krstareća raketa za litoralni udar na kopnene ciljeve

Kompanija MBDA je početkom prosinca 2002. potpisala ugovor vrijedan 30,5 milijuna eura (37,5 milijuna \$) s francuskom agencijom za razvoj naoružanja DGA (*Délégation Général pour l' Armement*) o početku predrazvojne faze rakete Scalp Naval koja je ponajprije namijenjena za novih 17 francuskih multifunkcionalnih fregata projekta FREMM i šest budućih nuklearnih napadnih podmornica klase Barracuda.

Projekt nove krstareće rakete zamišljen je tako da se omogući njezina uporaba s različitih platformi: sa zrakoplova, s broda i podmornice u zaronjenom stanju. Taktički zahtjevi francuskog naručitelja bili su prvobitno

Scalp Naval je namijenjen za udare po ciljevima u dubokoj unutrašnjosti neprijateljskog područja

usmjereni prema univerzalnosti primjene, dubokopentrirajućim prodorom u protivnički teritorij od barem 1000 km, preciznošću pogodaka, niskoj radarskoj zamjetljivosti te visokorazarajućim učincima klasične bojne glave na dobro utvrđenim ciljevima.

Vrlo je važno istaknuti da takva francuska odluka nije došla ishitreno nego je plod razmišljanja pretočenih u petogodišnji obrambeni plan objavljen prošlog rujna u kojem se preferira izgradnja raketnih potencijala za duboki kopneni precizni udar na protivničke visokovrijedne i strateške ciljeve. Smještaj tih raketnih potencijala je gotovo isključivo na brodovima i podmornicama. Osim toga važno je reći da udruženi europski proizvođači ulaze i na dio tržišta u kojem je dosad gotovo bez konkurencije bio američki Rayeton sa svojim Tomahawkom TLAM (*Tomahawk land attack missile*) za napad na kopnene ciljeve. Sada je na tržištu i Scalp Naval (*Système de Croisière Autonome Longue Portée version Navale*). Zbog toga američka mornarica radi na daljnjem usavršavanju varijante Block III za TacTom (Tactical Tomahawk). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

USS Bainbridge

Kao i u slučaju nuklearne krstarice Long Beach i nuklearna krstarica Bainbridge ostala je osamljena u svojoj klasi. Bainbridge je treći površinski brod američke ratne mornarice na nuklearni pogon i druga krstarica. Zbog toga je dobar dio svog ranog operativnog vijeka provela uz nuklearni nosač Enterprise i krstaricu Long Beach

Tomislav JANJIĆ

Za razliku od krstarice Long Beach, Bainbridge je bio projekt koji nije trebao dokazati uporabljivost nove radarske tehnologije i novog raketnog oružja već mogućnost ugradnje nuklearnog pogona u brod relativno malih dimenzija. Zbog toga je u početku i označen kao fregata. Ta je oznaka vrlo brzo odbačena te je Bainbridge svrstan u krstarice, što ne čudi jer bi taj ratni brod i po današnjim mjerilima bio vrlo dobro naoružan i opremljen.

Projekt

Krstarica Bainbridge ostvarenje je planova američke ratne mornarice iz pedesetih godina prošlog stoljeća o gradnji nuklearnih razarača ili fregata kako su ih tada označili. Brod je trebao imati nekih 7800 tona standardne istisnine, nuklearni pogon koji bi mu omogućio praktički neograničen doplov i najmodernije raketno naoružanje. I Bainbridge je, kao i Long Beach projektiran bez topničkog naoružanja, ali je naknadno dobio dva dvocijevna automatizirana topa kalibra 76 mm za blisku protuzračnu obranu.

Bainbridge snimljen u trenutku lansiranja Terriera s krmenog lansera

Kobilica Bainbridgea položena je 14. svibnja 1959. u brodogradilištu *Bethlehem Steel Company*, gdje se u to vrijeme gradila i krstarica Long Beach. Kako bi se naglasila važnost cijelog projekta samom činom polaganja kobilice nazočio je viceadmiral Hyman Rickover. Događaj je, u skladu s tadašnjom klasifikacijom američkih ratnih brodova opisan kao početak gradnje prve nuklearne

fregate na svijetu. Porinuo je obavljeno 15. travnja 1961. pod imenom komodor William Bainbridge, a kuma broda bila je njegova pra-pra-praunuka, Roberta Goodale. Tako je DLGN 25 postao četvrti brod koji je nosio to ime u povijesti američke ratne mornarice. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Sukobi oko Falklandskog otočja VII.

Imperij uzvraća udarac

Kad je britanska flota isplovila iz svojih matičnih luka i okupljena oko dva nosača zrakoplova uputila se prema Falkandima, poznati britanski dnevnik The Sun na svojoj je naslovnici imao gore otisnut naslov

Jurica MILETIĆ

Argentinsku krstaricu Belgrano (gore) potopila su torpeda podmornice HMS Conqueror (dolje). Zanimljivo je da su torpeda ispaljena s nuklearne podmornice bila starinska, kakva su se rabila još u II. svjetskom ratu. Potonuće Belgrana izazvalo je u svijetu različite reakcije, i mnogi su ga osuđivali, tvrdeći kako je brod bio izvan ratne zone, ali u strateškom smislu, bio je to pun pogodak: svi su se argentinski brodovi smjesta vratili u svoje baze, i tijekom trajanja neprijateljstva više nisu isplovili. Povukla su se i dva razarača iz Belgranove pratnje, ali i flota koja je pratila nosač zrakoplova ARA Veinticinco de Mayo. Napad na Belgrano bio je prvi podmornički napad torpedima nakon II. svjetskog rata.

Budući da su Falklandi vrlo daleko od Britanije, flota u sastavu Task Force morala je biti kadra u potpunosti se brinuti o sebi u doslovnom smislu te riječi: na čelu joj je bio admiral John Woodward, općepoznat kao Sandy Woodward, dok je desantnim plovnicama na čelu bio komodor Clapp, a kao postrojbe za iskrcavanje pošle su tri brigade komandosa kraljevskih marinaca kojima je pridodana bila i jedna padobranska pukovnija. Većina tih vojnika bila je ukrcana na brod Canberra, a njihovi zapovjednici podređeni izravno admiralu Sir Johnu Fieldhouseu koji je ostao u Britaniji i bio vrhovni zapovjednik svih vojnih operacija. Kako bi brodove neutralnih zemalja zadržala izvan zone ratnih operacija, Britanija je "ratnu zonu" u širini od 200 pomorskih milja oko Falklanda proglasila i prije negoli je počela s operacijama. U sukobu je kao pilot sudjelovao i kraljičin sin, vojvoda od Yorka, premda nije išao izravno u borbene zadaće.

Okupljanje na Ascensionu

Sredinom travnja kraljevsko zrakoplovstvo RAF organiziralo je bazu na otoku Ascensionu usred Atlantika, a među zrakoplovima našli su se tamo i moćni bombarderi tipa Vulkan, zrakoplovi za opskrbu gorivom u zraku Victor i lovci Phantom F-4, a uskoro su se na istom mjestu našli i brodovi flote Task Force. Valja spomenuti da su manje snage prethodno već bile poslana da oslobode Južnu Georgiju: pod zapovjedništvom bojnika Guya Sheridanana bili su marinci iz 42. postrojbe komandosa, potpomognuti pripadnici-

ma posebnih zračnih snaga SAS i posebnih snaga SAS (Special Boat Service). Oni su se na Georgiju trebali iskrcati kao prethodnica kraljevskih marinaca ukrancanih na brod HMS Tidespring. Prva je na poprište stigla podmornica HMS Conqueror, a prvi su se vojnici pripadnici SAS-a na otok iskricali 21. travnja, no vremenske su prilike bile tako loše da su se vratili na svoje plovne jedinice, nakon što je nekoliko helikoptera stradalo u magli. Tidespring se povukao na otvoreno more, a dva dana kasnije, britanski su brodovi onesposobili argentinsku podmornicu ARA Santa Fe koju je, teško oštećenu, posada bila primorana napustiti. Istodobno, bojniki Sheridan je odlučio da istog dana sa 75 vojnika ponovi napad na otok. Argentinske su mu se snage na oto-

ku predale, a već sljedećeg dana novost se proširila svijetom i u Velikoj Britaniji izazvala buru oduševljenja.

Prvog svibnja bombarderi Avro Vulcan V napali su aerodrom Port Stanley. Premda je samo jedna njihova bomba pogodila pistu, Argentinci su se pobojali da britanski zrakoplovi ne napadnu njihove baze na kopnu, pa su smjesta svoje lovce opozvali da ih u slučaju potrebe brane. U taktičnom smislu taj je napad bio pun uspjeh. Samo nekoliko trenutaka nakon napada Vulcana, Sea Harriers s nosača Hermes napali su Port Stanley i manje travnato uzletište Goose Green.

Union Jack opet vijori

No, samo dva dana kasnije nakon što je potopljena argentinska krstarica Belgrano, Velika Britanija je izgubila krstaricu HMS Sheffield koja je bila pogođena projektilom Exocet. S još dvije krstarice bila je u izvidničkoj službi, kad su je otkrili argentinski zrakoplovi. Projektil ispaljen iz zrakoplova imao je zastrašujuć učinak: požar koji se munjevito proširio ubio je 22, a ranjeno je još 24 mornara. Istodobno argentinska je podmornica napala HMS Yarmouth, ali nijedan je njezin torpeda nije pogodio. Krstarica HMS Sheffield bila je napuštena, ali potonula je tek 10. svibnja izvan ratne zone. HMS Yarmouth ju je teglio, a potonula je krstarica tako postala službeno ratno groblje.

Britanci su se 21. svibnja uz pomoć amfibijskih vozila iskricali blizu mjesta zvanog San Carlos Water na sjevernoj obali Istočnog Falklanda. Desant je izvelo 4000 ljudi treće brigade komandosa, potpomognute padobrancima. U zoru sljedećeg dana već su imali solidan mostobran iz kojeg su počeli izvoditi uspješne operacije. Britanski je plan bio osvojiti Darwin i Goose Green, a onda se uputiti na Stanley. Nakon žestoke bitke koja je potrajala cijelu noć i dobar dio sljedećeg dana, poginulo je 127 britanskih i 47 argentinskih

■ **Vrhovni zapovjednik svih britanskih vojnih operacija bio je admiral Sir John Fieldhouse (lijevo, na portretu St. John - Rossea), dok je Task Force predvodio admiral John "Sandy" Woodward (desno)**

vojnika, a 1050 Argentinaca je palo u zarobljeništvo. Ostalo je zabilježeno kako je BBC napravio tad gaf stoljeća, objavio je invaziju Goose Greena prije negoli se uopće dogodila. Istodobno, na moru su tonuli britanski manji brodovi, a Argentinci su cijenu njihova potapanja platili gubitkom tridesetak zrakoplova.

U pomoć britanskim invazijskim snagama pristigli su i vojnici ukrancani na luksuzni putnički brod Queen Elizabeth II. Njih ukupno 5000 bilo je dovoljno pojačanje da se počne s napadom na Port Stanley koji je nakon mukotrpnih, prethodno izvedenih izviđanja počeo 11. lipnja. Napad su topovima pomagali u blizini usidreni britanski brodovi, i pod usredotočenom vatrom našli su se argentinski položaji na mjestima Mount Harriet, Two Sisters i Mount Longdon. Za vrijeme bitke 13 je Britanaca poginulo kad je još jedan projektil Exocet pogodio brod HMS Glamorgan, i tako još jednom potvrdio koliko su britanski brodovi bili ranjivi u srazu s tim oružjem.

Žestoka bitka za Stanley potrajala je tri dana, a 14. lipnja, Mario Menendez zapovjednik argentinskog garnizona u Port Stableyu predao se general bojniku Mooreu, zapovjedniku britanskih kraljevskih marinaca: 8900 argentinskih vojnika postali su ratni zarobljenici. Ukrancani na na linijski brod Canberra vraćeni su u Argentinu, a 20. lipnja Britanci su povratili i Južno Sandwich otočje i objavili da su sva neprijateljstva prestala. Rat za Falklande trajao je 72 dana i odnio živote 236 Britanaca i 700 Argentinaca. ■

Neutralni Ronnie

Sva je prilika da su u Falklandskom sukobu Sjedinjene Države barem naoko morale ostati neutralne. Naime, s Ujedinjenim su Kraljevstvom bile povezane članstvom u NATO savezu, a s Argentinom pak u sklopu Interameričkog sporazuma. Ostalo je zabilježeno kako je tadašnji predsjednik Reagan izjavio da ne može shvatiti "zašto se dvoje saveznika prepire oko komadića ledom okovane zemlje, tamo negdje na dnu svijeta!"

Kazalište u Domu HV-a

U organizaciji Odjela za kulturno-društvene djelatnosti Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u Domu HV-a "Zvonimir" **20. studenoga u 18 sati** održat će se predstava za djecu do 10 godina u izvedbi kazališta "Žar ptica" **ANA I KRALJ KOJI JE ISPAO IZ BAJKE**. Predstava traje 40 min.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati od 15. studenoga, isključivo od 10 do 12 sati u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 6, tel./fax: 68-935.

Izložba u galeriji MORH-a

U Međunarodnoj godini obitelji prigodom 15. obljetnice konvencije UN-a o pravima djeteta u organizaciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti održat će se **izložba dječjih radova** u galeriji "Zvonimir" pod nazivom **VOLIM SVOJU OBITELJ**. Svečano otvorenje bit će **19. studenog u 17 sati**, a izložba se može razgledati **do 25. studenog**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati.

Misa u kapeli Vojnog ordinarijata

U kapeli Vojnog ordinarijata na Ksaveru u Zagrebu **nedjeljom i blagdanom s početkom u 11 sati** redovito se slavi sveta misa za vjernike Vojne biskupije, a kapela je otvorena i za ostale vjernike.

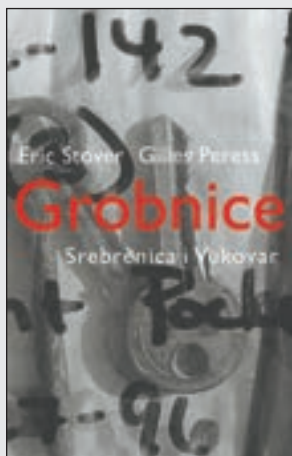
BIBLIOTEKA

Gilles Peress, Eric Stover: "Grobnice - Srebrenica i Vukovar", Scalo Zurich, Berlin, New York

Ova knjiga se temelji na istraživanju provedenom u Bosni i Hrvatskoj između 1992. i 1997. godine. Imena nekih pojedinaca u knjizi promijenjena su kako bi se zaštitili od moguće osvete i daljih nevolja. Riječima Erica Stovera i fotografijama Gillesa Peressa čitatelj svjedoči sudbinama ljudi u neviđenim teškoćama, tragedijama svih stradalih, ali i njihovih najbližih koji su od međunarodnih humanitarnih organizacija očekivali glas o svima nestalim. Knjiga je posvećena radu brojnih forenzičara koji su tjednima iskopavali grobnice u kojima su bili dokazi o masovnom ubijanju. Da nije njihovog rada u najtežim i najopasnijim okolnostima, žrtve bi bile lišene istine na koju imaju sva prava, a oni koji traže pravdu ostali bi bez ključnih dokaza.

"Oni koji budu čitali ove riječi i zamišljeno gledali ove fotografije početak će shvaćati tragediju naroda bivše Jugoslavije izazvane politikom koja im je odrcala i samu ljudskost", zapisao je u predgovoru knjige sudac Richard Goldstone, dodavši: "Ali, jednako je važno shvatiti da su ovdje opisani genocid i zločini protiv čovječnosti potencijalno mogući u svakom narodu".

Marija ALVIR

20. studenoga 1917. Prva masovna uporaba tenkova u ratu

Nekoliko europskih zemalja pokušavalo je projektirati oklopno naoružano vozilo koje bi se za pogon koristilo benzinskim motorom. Britanci su 1915. uporabili nekoliko traktora za vojne potrebe. Takvim vozilima ubrzo su se počeli koristiti i Francuzi i Nijemci. Ti rani "tenkovi" bili su opremljeni strojnicama i cijevima vrlo malog kalibra. Prva organizirana uporaba tenkova dogodila se 20. studenoga 1917. za vrijeme bitke kod Cambraia kada je 474 britanskih tenkova uspješno probilo njemačku liniju za gotovo 10 kilometara. Ti tenkovi su bili prespori pa su se Nijemci uspjeli organizirati i vratiti britanske snage na početni položaj.

24. studenoga 1729. Rodio se ruski general Suvorov

Ruski feldmaršal generalisimus Aleksandar Vasiljevič Suvorov rodio se 24. studenoga 1729. u Moskvi. Bio je jedan od najvažnijih vojskovođa 18. stoljeća. Vojnik je postao još kao dječak, te je gotovo cijeli život proveo u vojsci. Njegova karijera uvelike je povezana s imperijalističkom politikom carice Katarine Velike. Godine 1774. ugušio je ustanak donskog kozaka Jemeljena Pugačova. Ostvario je nekoliko važnih pobjeda u rusko-turskim ratovima, a u ratu 1787.-1792. bio je vrhovni zapovjednik austro-ruske vojne koalicije. Tim ratovima Rusija je osvojila velika područja na obali Crnog mora i stekla slobodu trgovanja u turskim vodama. Godine 1794. slomio je otpor poljskog ustanika Kościuszka, što dovodi do treće i konačne podjele Poljske između Pruske, Rusije i Habsburške Monarhije. U drugom koalicijskom ratu protiv revolucionarne Francuske Suvorov je uspješno zapovijedao savezničkim snagama u sjevernoj Italiji, ali kada je pokušao prevesti svoju vojsku preko Alpa, kako bi se pridružio ruskoj vojsci u Švicarskoj, Francuzi su ga primorali na povlačenje. Vratio se u Rusiju, gdje je otpušten iz vojne službe. Ubrzo nakon toga je umro. Zbog njegovih zasluga pri odgoju i stvaranju ruske vojske kao europske sile, godine 1942. Crvena armija je uvela odličje "Suvorov", za pokazane vojničke vrline.

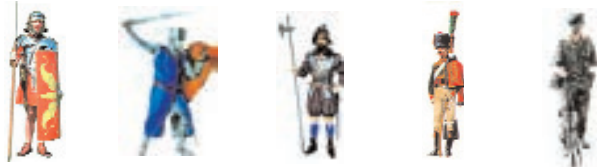
leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI

Svetkovina Krista Kralja, 21. studenoga

Svetkovina Krista Kralja vrhunac je i ujedno kraj liturgijske godine, a nedjeljna čitanja koja prethode toj svetkovini kao da nas svojim tekstovima uvode u nebesko, vječno kraljevstvo. Krist je kralj i kad ga žele protjerati iz svoga mjesta i kad je radosno prihvaćen, i kad čini čudesa i kad, zbog tuđe nevjere, odustaje od toga, i kad naučava u sinagogi i kad pred Pilatom izabire šutnju, i kad pred njega bacaju maslinove grančice i kad mu stavljaju trnovu krunu na glavu. Sve su to događaji u kojima se Krist očituje kao kralj. Nema sumnje, mnogima je to čudno i zbunjujuće. Razapeti na križu i razbojnik koji se kaje i Krist otkrivaju Kristov identitet, izriču da je Krist gospodar života i smrti, te da u svoje kraljevstvo poziva i prima one koji vjeruju u njega kao Kralja. Zanimljivo je primijetiti da Krist tek s križa, dakle u trenucima kada su gotovo svi posumnjali u njega, otkriva svoj identitet. Mnogi su tada smatrali da su bili obmanuti njegovim riječima, čudesima, osobom uopće, a on s križa potvrđuje da će svi oni, koji su dopustili da ih očara, biti s njim u raju.

Željko STIPANOVIĆ

Montgomery i njegovi "pustinjaci"

Nakon bitke kod **El Alameina**, i **Rommel** i **Montgomery** mogli su samo s tugom ustvrditi da je svaki od njih izgubio mnogo ljudi: Nijemci su imali 25.000 što mrtvih, što ranjenih, a čak njih 30.000 palo je u zarobljeništvo. Izgubili su 1000 topova, 320 tenkova i devet generala. S druge strane, Britanci su izgubili 4610 ljudi, imali 8950 ranjenika, uništeno im je bilo 110 topova i 150 tenkova, a k tome 400 njih bilo je teže oštećeno. Simptomatično je da su među poginulim i zarobljenim Rommelovim vojnicima, u najvećem broju bili Talijani: njih čak 17.000.

U svakom slučaju, pobjeda kod El Alameina uvelike je utjecala na Montgomeryjevu odoru: bilo je očito da je i njome i odabranim znakovljem želio pokazati koliko mu je srcu prirasla poneka od postrojbi pod njegovim zapovjedništvom. Obilazeći svoje postrojbe, svaki je put primio na

dar mnogo kokardi i znakovlja, no tijekom cijelog rata zadržao je i stalno nosio samo crnu beretku s kokardom **Kraljevske tenkovske pukovnije**.

Uz tu je kokardu na beretki stalno nosio i svoju generalsku oznaku. Ostatak odore, kao što se može vidjeti na mnogim fotografijama više je nalikovao civilnom odijelu, premda je uglavnom bio u vojničkom puloveru bez ikakvih oznaka, u košulji kaki boje i dobro ispranim samtastim hlačama. Za razliku od njega, stožerni satnik (*Staff Captain*) postrojbe strijelaca poznatih pod nazivom **Royal Fusiliers**, nosi smeđu časničku kapu s kožnatim remenićem učvršćenim pozlaćenim pucetima, a odjeven je u odoru kaki boje koju čine košulja i kratke hlače.

Takvu "pustinsku odoru" u pravilu su dopunjavale duge vunene dokoljenke, a oznake čina bile su utkane u navlake koje su se stavljale preko epoleta košulje. Crvena boja označuje pješaštvo. Od naoružanja, časnici najčešće nose pištolj **Webley Mk. VI** i spremnik sa streljivom.

Jurica MILETIĆ

www.boeing.com

Tvrtka Boeing (www.boeing.com) jedna je od najvećih tvrtki za proizvodnju zrakoplova, a velike uspjehe, osim naravno u civilnom zrakoplovstvu, postigla je i u vojnom zrakoplovstvu te tzv. **Aero-**

space & Defense programu. Upravo zato čemo u ovom slučaju istaknuti taj, vojno-tehnološki dio Boeingove "palette proizvoda" koja se nalazi na podstranici [http:// www.boeing.com/ids/sitemap.html](http://www.boeing.com/ids/sitemap.html).

Odmah po ulasku na podstranicu primijetit ćete niz linkova poredanih jedan ispod drugog i to vrlo pregledno i jasno. Ispod svakog se nalaze podaci o tom dijelu programa, te fotogalerija u kojoj su slike u srednjoj, tek katkad u visokoj rezoluciji. No, u oba slučaja fotografije su vrlo jasne, konceptijski besprijekorne i - besplatne.

Na početku spomenutih linkova (ispisanih plavom bojom i podcrtanih) nalazi se link **About Integrated Defence Systems**, a ispod njega **Top Stories**, zapravo proširene vijesti o novostima u programu s osvrtima i specifičnostima.

Slijedi abecedni popis proizvodnog programa koji uključuje sve dosad proizvedene modele tehnike za potrebe oružanih snaga, naravno, u pravilu američkih oružanih snaga, te će taj dio biti iznimno zanimljiv ljubiteljima vojne tehnike.

Boeingova stranica, dakle, ne samo da zaslužuje preporuku, nego bi doista trebala biti sadržajni dio **Favoritesa** svakog računala čiji se vlasnik smatra stručnjakom ili ljubiteljem vojne tehnike.

Ivan BELINEC

KVIZ

1. Ime najpoznatijeg i najvećeg muzeja u Londonu je:

- A British Museum
- B Imperial Museum
- C Museum of London

2. Prije nego što je postao muzej, pariški Louvre je bio:

- A zatvor
- B kraljevska palača
- C katedrala

3. Ermitaž se nalazi u:

- A Moskvi
- B Skt. Peterburgu
- C Kijevu

4. Londonski muzej madame Tussaud je muzej:

- A lijepih umjetnosti
- B tehnike
- C voštanih figura

5. Na zagrebačkom Zrinjevcu smjestio se:

- A Arheološki muzej
- B Muzej grada Zagreba
- C Hrvatski povijesni muzej

Prijatelj: 10.20.2004.40.50

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr